

Tovačovský Kamelot

Listopad 2012
číslo 5
cena 15 Kč

3. setkání Hanáků na Svatováclavských hodech v Tovačově

Z obsahu

- Slovo starosty
- Informace z MěÚ
- ZŠ a MŠ Tovačov
- Vánoční příloha
- Pozvánky
- Vítání občánků

PF 2013

Motto

„Nejkrásnější cestou, po které můžeme tady
na zemi jít, je ta, když jdeme jeden k druhému.“

Do roku 2013 přejeme nejen našim čtenářům,
aby vždy našli tu správnou cestu.

redakce TK

Úvodník

Milí čtenáři,

konec roku přináší i poslední – páté, letošní číslo našeho zpravodaje. Mnozí jsme v očekávání nejkrásnějších svátků roku, ale pro mnoho z nás je prosinec obdobím bilancování, hodnocení, ale také očekávání toho, co nám přinese rok nový. Řadu hodnocení přináší i mnohé příspěvky tohoto čísla.

Stálí čtenáři si možná všimli, že redakční rada Kamelotu je širší o jednoho člena – Mgr. Jitku Pěchovou. Z iniciativy sobě vlastní a svými zkušenostmi se snaží pomoci při tvorbě našeho zpravodaje. Takže se, díky ní, můžete těšit na nové pravidelné rubriky (např. Vy se ptáte, my odpovídáme), kterým se začala intenzivně věnovat. Myslím, že už na tomto čísle je znát „nový vítr v plachtách“, a doufám, že i vy čtenáři naši snahu o malé změny přivítáte.

V tomto čísle se dočtete nejen o tom, co se v posledních měsících událo v našem městě, ale i o tom, co nás čeká v nadcházejícím adventním kalendáři a proč jsou u některých oblíbených akcí změny.

Rok 2012 je podle čínské horoskopu rokem Draka a měl být bohatý na události. Rok 2013 bude rokem Hada a jaký ho budeme mít, je zatím nejasné. Hned v lednu nás všechny čeká nelehký úkol – zvolit si prezidenta. Bude jen na nás, abychom si dobře vybrali. Za celou redakční radu přeji všem, aby byl pro vás všechny rok s třináctkou na konci úspěšný, aby v něm bylo co nejvíce dnů prozářených sluníčkem (hlavně v duši) a abyste byli zdraví. Zachovejte nám přízeň i v příštím roce a užijte si klidné Vánoce.

Slovo starosty

Vážení občané, zastupitelstvo našeho města se nachází v poloce svého mandátu. Je tedy čas na krátké ohlédnutí. V tomto čísle Kamelotu vám předkládám hodnocení schváleného Programového prohlášení Rady města Tovačova za uplynulé dva roky a k němu příkládám také přehledné tabulky získaných dotací a sponzorských darů, kterými jsme posilovali městský rozpočet.

Je polovina listopadu, vánoční svátky se kvapem blíží a vy máte jistě plné ruce práce s vymýšlením vánočních dáreků pro své blízké. Mám velkou radost, že vám mohu sdělit, že i město Tovačov má pro vás v letošním roce připraveno hned několik vánočních dáreků. Našemu městu se totiž podařilo mimořádný úspěch. Po několika letech příprav se nám konečně podařilo uspět ve čtyřech významných dotačních titulech. Pokud zastupitelstvo na svém prosincovém zasedání schválí jejich spolufinancování, a já pevně věřím, že ano, zahájíme v příštím roce čtyři opravdu velké investiční akce. Jedná se o:

- zateplení sportovní haly včetně opravy střechy,
- památkovou obnovu Spanilé věže zámku Tovačov,
- vybudování cyklostezky z našeho města do Troubek a
- vybudování protipovodňového výstražného a vyrozumívacího systému.

Dotace na tyto akce jsou schváleny z programů financovaných EU. Jejich rozpočet a rozdělení financování naleznete ve výše uvedených tabulkách.

Kromě těchto největších akcí jsme v tomto roce ještě navíc podali dalších jedenáct žádostí o dotace z různých programů. Uspěli jsme úplně ve všech. Z těchto jedenácti akcí bych zmínil alespoň jednu, a tou je vybudování první naučné stezky v našem městě. Jedná se o naučnou stez-

ku s názvem „Po stopách bitvy u Tovačova v roce 1866“. Na přípravě a realizaci této akce jsme spolupracovali s naší základní školou a Komitét pro udržování památek z války roku 1866. Slavnostně ji chceme otevřít o velikonočním víkend v příštím roce a máte se rozhodně na co těšit.

Co mi naopak radost nedělá, je skutečnost, že v současné době neexistuje dotační titul na financování oprav našich místních komunikací. K rekonstrukci ulic Smetanova, Jiráskova a Podvalí jsme se zavázali, dlužíme vám to a uděláme maximum pro to, abychom svůj slib dodrželi. Pokud vejde v realitu schválená novela zákona o rozpočtovém určení daní, mělo by mít naše město navýšený rozpočet ze sdílených daní o 6 mil. Kč ročně. Bude-li tomu skutečně tak, objeví se některá z ulic v městském rozpočtu pro příští rok.

Tento rok byl rokem úspěšným také v oblasti přípravy a realizace kulturních, sportovních a společenských akcí. Do konce listopadu se v našem městě uskutečnilo neuvěřitelných 32 akcí a já bych rád poděkoval vám všem, kteří se těchto akcí účastníte a podporujete tak kulturní a společenské dění v našem městě. Největší zásluhu na tom však mají naše aktivní zájmové spolky, neziskové organizace a komise rady města. Zejména komise kulturní, komise pro rodinu a komise pro styk s veřejností. Poděkování za bohatý kulturní a společenský život v Tovačově tedy patří i všem výše jmenovaným.

Vážení občané a čtenáři našeho občasníku, přeji vám všem poklidné a radostné prožití vánočních svátků a šťastnou cestu do roku 2013.

Na spolupráci s vámi v následujících dvou letech se těší

Mgr. Bc. Leon Bouchal

Programové prohlášení Rady města Tovačova

Průběžné hodnocení za období 2011 – 2012

I. Veřejná správa

1. V čem budeme pokračovat

- Posilování rozpočtu města o finanční prostředky z dotačních programů Olomouckého kraje, ministerstev a OP podporovaných fondy EU. Je plněno průběžně. Rozpočet města Tovačova byl v hodno-

ceném období posílen následovně:

- rok 2011 – 2 938 396 Kč

- rok 2012 – do 30. 10. – 3 807 576 Kč

Jednalo se o finanční prostředky především z dotačních programů Olomouckého kraje,

MK ČR, MF ČR, MŠMT ČR a MMR ČR.

- Modernizace vybavení Městského úřadu Tovačov.

Je plněno průběžně.

Proběhla rekonstrukce počítačové sítě včetně výměny hlavního serveru a několika počítačů.

V kanceláři finančního odboru byla vyměněna okna a opraven strop.

Byla provedena výměna oken v prostorách knihovny a na budově radnice č. 12.

Čelní fasáda budovy radnice č. 12 prošla památkovou obnovou.

- **Modernizace informačního systému města, nové webové stránky, změna koncepce Tovačovského kamelotu, oprava městského rozhlasu.**

Je plněno průběžně.

Do provozu budou uvedeny nové webové stránky města Tovačova.

Byla podána žádost o dotaci na výměnu stávajícího rozhlasu za nový bezdrátový rozhlas.

2. Co chceme nového

- **Úprava organizační struktury Městského úřadu Tovačov**

Prozatím není splněno.

- **Nastavení limitu vyhlašování veřejných zakázek a nabídkových řízení od 100 tis. Kč, včetně jejich zveřejňování na webových stránkách města.**

Je splněno.

Veškeré zakázky nad 100 tis. Kč jsou řešeny nabídkovým nebo výběrovým řízením a vyhlašování je zveřejněno na webových stránkách města.

- **Provedení inventarizace nepotřebného majetku města, včetně rozhodnutí o jeho dalším využití.**

Je plněno průběžně.

Vybrané nepotřebné pozemky v majetku města byly nabídnuty k prodeji a některé z nich byly prodány (pozemek pod budovou nákupního střediska v Nádražní ulici, pozemky pod garážemi na Podzámčí atd.).

II. Městská infrastruktura

1. V čem budeme pokračovat

- **Postupná rekonstrukce chodníků ve městě.**

Je plněno průběžně.

Zrekonstruován byl chodník v ulici Široká a Kpt. Jaroše na úseku od zdravotního střediska až po konec školní zahrady mateřské školy.

- **Rozšíření počtu parkovacích míst na sídlišti Zvolenov a v dalších vybraných lokalitách města.**

Prozatím není splněno.

2. Co chceme nového

- **Zpracování architektonické studie rekonstrukce autobusového nádraží.**

Je plněno průběžně. Studie se zpracovává.

- **Zpracování dopravní studie pro lokalitu Podzámčí.**

Prozatím není splněno.

- **Rekonstrukce komunikací v ulicích Smetanova, Jiráskova a Podvalí.**

Prozatím není splněno.

- **Oprava dvorní části hotelu U Tří králů.**

Je splněno. Dvorní část budovy hotelu byla staticky zajištěna, zhotovena byla nová podlaha, nové omítky, rozvod kanalizace a úprava dlažby.

- **Oprava mostu přes Mlýnský potok ze sportovního areálu do zámku.**

Prozatím není splněno.

- **Rozšíření míst v urnovém háji na městském hřbitově.**

Je splněno. Na městském hřbitově bylo vybudováno celkem 28 nových menších hrobových míst pro uložení urny.

III. Školství a zdravotnictví

1. V čem budeme pokračovat

- **II. etapa oprav budov základní školy.**

Plněno průběžně.

Na budově školy v ulici Förchtgottova byla vyměněna všechna okna ve dvorním traktu.

V prostorách školní budovy byly modernizovány záchodové toalety.

- **Podpora činnosti zájmových kroužků.**

Plněno průběžně.

Na činnost zájmových spolků přispívá město ze svého rozpočtu formou přímých příspěvků na provoz (celkem 646 850 Kč za hodnocené období) a také prostřednictvím grantového programu (celkem 400 000 Kč za sledované období).

- **Podpora činnosti ZUŠ Tovačov.**

Plněno průběžně.

V prostorách ZUŠ Tovačov byla vyměněna podlahová krytina na chodbách.

- **Výměna oken na zdravotním středisku**

Splněno, všechna okna na budově zdravotního střediska v ulici Široká byla vyměněna.

2. Co chceme nového

- **Příprava zateplení budovy mateřské školy.**

Prozatím není splněno.

- **Prodloužení provozu mateřské školy přes letní prázdninové měsíce.**

Prozatím není splněno.

- **Příprava zateplení budovy zdravotního střediska.**

Prozatím není splněno.

- **Vybudování nových parkovacích míst pro lékaře za budovou zdravotního střediska.**

Prozatím není splněno.

IV. Bezpečné město

1. V čem budeme pokračovat

- **Spolupráce s OO Policie ČR Kojetín v zajišťování bezpečnosti ve městě.**

Plněno průběžně.

Vedení města Tovačova se pravidelně každý měsíc schází se zástupci OO PČR Kojetín a řeší aktuální situaci týkající se problematiky bezpečnosti ve městě.

Při všech větších kulturních a společenských akcích jsou policejní hlídky přítomny ve městě.

- **Spolupráce s bezpečnostními agenturami při zajištění pořádku na kulturních akcích pořádaných ve městě.**

Plněno průběžně.

Při pořádání největších akcí ve městě spolupracuje město Tovačov s vybranou bezpečnostní agenturou.

2. Co chceme nového

- **Úprava přechodů pro chodce v souladu s platnou legislativou.**

Plněno průběžně.

Po dohodě s PČR byly vyznačeny dva přechody pro chodce na místních komunikacích v ulici Förchtgottova před budovou ZŠ a v ulici Cimburkova na autobusovém nádraží.

- **Řešení parkování osobních a nákladních vozidel na území města.**

Prozatím není splněno.

- **Řešení parkování v centru města, zejména na náměstí.**

Prozatím není splněno.

V. Bydlení

1. V čem budeme pokračovat

- **Pravidelná údržba bytového fondu města.**

Plněno průběžně.

V domě se službami pro seniory jsou postupně modernizovány koupelny a vany v nich jsou nahrazovány sprchovými kouty.

2. Co chceme nového

- **Výměna střešní krytiny na bytových domech v ulici Jiráskova.**

Plněno průběžně.

Střešní krytina byla vyměněna na domě č. 531.

- **Výměna oken na domě s byty pro seniory.**

Prozatím není splněno.

- **Příprava nové lokality „Za humny“ pro výstavbu rodinných domů.**

Prozatím není splněno.

- **Sjednání cen nájemného všech bytů**

v majetku města s cílem dosažení tržní úrovně.
Plněno průběžně.

VI. Sociální sféra a zaměstnanost

1. V čem budeme pokračovat

- **Podpora činnosti Klubu seniorů Tovačov.**
Plněno průběžně. Město Tovačov každoročně přispívá ze svého rozpočtu na činnost Klubu seniorů Tovačov. V hodnoceném období byla na činnost a provoz Klubu uvolněna celková částka ve výši 18 742 Kč. Město Tovačov také hradí v plné výši náklady na provoz klubovny pro seniory.
- **Podpora prarodinných aktivit ve městě.**
Plněno průběžně. Město Tovačov podporuje činnost zájmových spolků a neziskových organizací při pořádání prarodinných aktivit ve městě (Dětský den se Šancí, Těšíme se na prázdniny, Příměstský tábor atd.) a prostřednictvím Komise pro rodinu organizuje každý rok v měsíci únoru Týden manželství.
- **Spolupráce s Domovem pro seniory Tovačov.**
Plněno průběžně. Město Tovačov spolupracuje s DS Tovačov při pořádání přednášek a akcí pro seniory ve městě. Prostřednictvím finančních a věcných darů podporuje konání kulturních a sportovních akcí v DS Tovačov (Zahradní slavnost, Petangový turnaj).
- **Spolupráce s podnikatelskými subjekty působícími ve městě.**
Plněno průběžně. Podnikatelské subjekty finančně podporují konání sportovních, kulturních a společenských akcí ve městě (Týden manželství, Rocková noc, Tovačovský portál, Turnaj firem v nohejbale, Svatováclavské hody, Adventní akce). Město Tovačov zejména v zimním období spolupracuje s vybranými firmami při úklidu sněhu.
- **Spolupráce s Úřadem práce Přerov při obsazování sezónních pracovních míst na úklid města a údržbu zeleně nezaměstnanými občany města.**
Plněno průběžně. Sezónní pracovní místa na úklid města a údržbu zeleně jsou obsazována nezaměstnanými občany města, kteří jsou v evidenci ÚP Přerov.
- **Zajišťování veřejné služby pro nezaměstnané občany města.**
Plněno průběžně. Veřejná služba je využívána několika občany města.

2. Co chceme nového

- **Rozšíření služeb pro seniory ve městě.**
Prozatím není splněno.
- **Vybudování nových odpočinkových míst ve městě.**
Prozatím není splněno.
- **Zapojení mládeže a seniorů do příprav kulturních a společenských akcí ve městě.**
Plněno průběžně. Mládež a seniori jsou zapojováni do příprav a realizaci kulturních a společenských akcí ve městě (Týden manželství, Rocková noc, Tovačovský portál, Senior symposium).
- **Zajištění nabídky letních brigád pro studenty při úklidu města a zámku.**
Plněno průběžně. Letní brigády pro studenty byly nabídnuty při úklidu města, údržbě zeleně, úklidu zámku a pořádkové službě na Tovačovských jezerech.

VII. Kultura, sport a volný čas

1. V čem budeme pokračovat

- **Podpora činnosti zájmových spolků ve městě.**
Plněno průběžně. Město Tovačov podporuje činnost zájmových spolků působících na území města formou finančních příspěvků na provoz (na pronájmy pozemků a nebytových prostor bylo v hodnoceném období uvolněno celkem 175 399 Kč). Činnost je podporována také prostřednictvím grantového programu (na činnost a údržbu materiálu bylo v hodnoceném období uvolněno celkem 400 000 Kč).
- **Organizace kulturních, sportovních a společenských akcí pro občany města.**
Plněno průběžně. Město Tovačov organizuje a pořádá každoročně několik kulturních, sportovních a společenských akcí (Májové oslavy, Rocková noc, Tovačovský fěrtóšek, Tovačovský portál, Tovačovské kulturní léto, Nohejbalový turnaj, Svatováclavské hody, Den seniorů, Rozsvěcení vánočního stromu, Vítání Nového roku). Finančně, organizačně a partnersky se podílí také na akcích pořádaných zájmovými spolky a neziskovými organizacemi (Přehlídka pohybových skladeb, Velikonoce na zámku, Noční prohlídky zámku, Noční čtení na zámku, Carp maratón Tovačov, Vánoce na zámku)
- **Organizace Týdne manželství**
Plněno průběžně. Týden manželství je organizován každý rok, vždy v průběhu měsíce února.

2. Co chceme nového

- **Podpora sportovních aktivit pro mládež.**
Plněno průběžně prostřednictvím finanční podpory sportovních organizací ve městě (TJ Sokol Tovačov, Klub dráhového golfu Tovačov – v hodnoceném období bylo uvolněno z rozpočtu města celkem 216 000 Kč) a také prostřednictvím finanční podpory činnosti sportovních zájmových kroužků organizovaných v ZŠ a MŠ Tovačov (v hodnoceném období bylo uvolněno z rozpočtu města celkem 60 000 Kč).
- **Propagace kulturních aktivit zámku Tovačov mezi občany města.**
Plněno průběžně. Kulturní aktivity zámku jsou propagovány na vývěskách města, na webových stránkách města i zámku. O jejich konání jsou občané informováni také prostřednictvím hlášení městského rozhlasu a posíláním informačních sms zpráv.
- **Vyhlašování výročních cen města za přínos v oblasti kultury, sportu a rozvoje města.**
Plněno průběžně. Výroční ceny města Tovačova byly uděleny za roky 2011 a 2012.
- **Postupná rekonstrukce a modernizace městské víceúčelové haly.**
Plněno průběžně. Byl zpracován projekt rekonstrukce a modernizace městské víceúčelové haly a město Tovačov požádalo o dotaci z Operačního programu Životní prostředí.
- **Modernizace Sportovního areálu Pod Brízami.**
Prozatím není splněno.

VIII. Památková péče

1. V čem budeme pokračovat

- **Postupná památková obnova zámku Tovačov.**
Plněno průběžně. V roce 2012 byla dokončena rekonstrukce podlahy v místnosti před Rytířským sálem a byla podána žádost o dotaci do Regionálního operačního programu Střední Morava na památkovou obnovu Spanilé věže zámku Tovačov.
- **Pravidelná odborná údržba památek v majetku města.**
Plněno průběžně. V roce 2012 byla realizována oprava čelní fasády budovy radnice č. 12 na náměstí a restaurována socha sv. Jana Nepomuckého před hostincem Na Nábřeží. Zpracován byl restaurátorský záměr na restaurování kašny na náměstí a projekt na obnovu fasády domu č. 11 na Náměstí.

- **Spolupráce se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska.**
Plněno průběžně. Město Tovačov je členem sdružení a pravidelně se účastní zasedání týkajících se činnosti sdružení. Díky aktivitě sdružení je každý rok vypisován MK ČR Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, ze kterého město Tovačov čerpá finanční prostředky na obnovu zapsaných kulturních památek (oprava střechy fary v Tovačově).
- **Spolupráce s Národním památkovým ústavem Olomouc.**
Plněno průběžně. Město Tovačov několikrát ročně žádá NPÚ Olomouc o vydání stanoviska k obnově kulturních památek. Ve spolupráci s NPÚ Olomouc je zpracováván stavebně historický průzkum opevnění tovačovského zámku.
- **Spolupráce s Římskokatolickou farností Tovačov při údržbě církevních památek.**
Plněno průběžně. Město Tovačov získalo pro farnost finanční prostředky na opravu střechy fary v Tovačově od MK ČR a samo se na opravě finančně podílelo. Finančně přispělo také na zhotovení repliky Tovačovské madony.

2. Co chceme nového

- **Obnova fasády budov radnice.**
Splněno částečně. Obnovena byla fasáda na budově radnice č. 12 na Náměstí.
- **Restaurování kašny na náměstí.**
Plněno průběžně. Byl zpracován restaurátorský záměr a podána žádost o dotaci.
- **Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého před hostincem Na Nábřeží.**
Splněno. Socha byla zrestaurována v roce 2012.
- **Vypracování nového Programu obnovy městské památkové zóny Tovačov.**
Prozatím není splněno.
- **Zjednodušení provádění menších oprav domů v památkové zóně a v ochranném pásmu památkové zóny v návaznosti na ustanovení § 6, zákona č. 20/1987 Sb.**
Prozatím není splněno.

IX. Cestovní ruch

1. V čem budeme pokračovat

- **Modernizace expozic zámku Tovačov.**
Plněno průběžně. Nově byla zhotovena expozice v pánském pokoji.
- **Propagace města ve spolupráci s mě-**

dii.

Plněno průběžně. Město spolupracuje s Rádiem Haná, Českým rozhlasem Olomouc, Kabelovou televizí Přerov, Přerovským deníkem a ČTK.

- **Podpora aktivit pro rozvoj cestovního ruchu.**

Plněno průběžně. Jsou vydávány propagační materiály, město se prezentuje ve vybraných médiích a na veletrhu cestovního ruchu.

- **Organizace řízeného koupání na Tovačovských jezerech.**

Plněno průběžně. Řízené koupání ve vymezeném prostoru Anninského jezera se uskutečňuje. Byla provedena údržba břehů a nainstalovány schůdky do vody.

- **Propagace cyklostezky Bečva.**

Plněno průběžně. Město Tovačov se aktivně podílí na propagaci Cyklostezky Bečva. Vydány byly nové mapy cyklostezky, průběžně jsou aktualizovány webové stránky cyklostezky, bylo dokončeno dopravní značení až do Tovačova a připravuje se značení podélné. Cyklostezka je také prezentována na veletrhu cestovního ruchu.

- **Spolupráce se sdružením Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu.**

Plněno průběžně. Město Tovačov je členem Sdružení a pravidelně se účastní pracovních schůzek a valných hromad. V propagačních materiálech vydávaných sdružením jsou propagovány také tovačovské atraktivity pro cestovní ruch – zámek, rybníky, jezera, církevní památky, pomníky 1866, židovský hřbitov.

- **Propagace města na veletrhu cestovního ruchu Regiontour v Brně.**

Plněno průběžně. Město Tovačov se každý rok v měsíci lednu účastní veletrhu jako součást expozice Olomouckého kraje.

2. Co chceme nového

- **Spolupráce s Olomouckým krajem při zajišťování propagace zámku a města.**

Plněno průběžně v rámci aktivit ve sdružení Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu.

- **Vybudování příměstského kempu.**

Prozatím není plněno.

- **Vypracování studie cyklostezky na úseku Tovačov – Troubky.**

Je splněno. Byl vypracován projekt cyklostezky a podána žádost do Regionálního operačního programu Střední Morava, která úspěšně prošla prvním kolem posuzování.

- **Vybudování naučných stezek na území města.**

Plněno průběžně. Byl vypracován projekt pro naučnou stezku „Po stopách bitvy u Tovačova z roku 1866“ a podána žádost o dotaci, která uspěla a naučná stezka byla vybudována.

X. Životní prostředí

1. V čem budeme pokračovat

- **Postupná revitalizace městských parků.**

Plněno průběžně. Postupně probíhá revitalizace parku v ulici Široká.

- **Efektivní úklid města a údržba veřejné zeleně.**

Plněno průběžně. Úklid města a údržba zeleně jsou realizovány prostřednictvím kmenových zaměstnanců, ale také sezónně, prostřednictvím zaměstnávání občanů vedených v evidenci Úřadu práce Přerov. Na úklidu a údržbě města se podílí také pracovníci zaměstnávání prostřednictvím veřejné služby.

- **Modernizace strojového parku údržby města.**

Plněno průběžně. Byla provedena repase vozidla Avia, pořízeny byly dva nové křovinořezy.

2. Co chceme nového

- **Rozšíření provozních hodin sběrného místa odpadů.**

Je splněno. Provozní hodiny byly rozšířeny takto:

- středa 8 – 17 hodin každý týden
- sobota 8 – 11 hodin každý lichý týden

- **Rozšíření sběrných míst pro tříděný odpad.**

Prozatím není splněno

- **Vybudování sběrných míst pro biologický odpad.**

Splněno. Ve městě bylo vybudováno celkem 15 míst na sběr biologického odpadu, na kterých je k dispozici celkem 28 kontejnerů.

- **Zajištění velkoobjemových kontejnerů na sběr papíru a papírových kartonů.**

Splněno. Velkoobjemové kontejnery jsou umístěny v prostorách sběrného místa odpadů.

- **Rozšíření počtu odpadkových košů ve městě, včetně košů na psí exkrementy.**

Prozatím není splněno.

- **Postupná obnova a modernizace městského mobiliáře.**

Prozatím není splněno.

- **Podpora údržby předzahrádek u domů.**

Prozatím není splněno.

- **Podpora obnovy domovních fasád.**
Prozatím není splněno.
- **Postupná likvidace náletových dřevin v okolí zámku.**

Plněno průběžně. Vyřezány byly náletové dřeviny na březích opevnění zámku v ulici Cimburkova a částečně také v prostorách lokality „Bloudník“.

- **Spolupráce s Olomouckým krajem, Magistrátem města Přerova, sousedními obcemi a Povodím Moravy, s. p. při přípravách přírodně blízkých protipovodňových opatření týkajících se povodí řek Morava a Bečvy.**

Plněno průběžně. Město Tovačov ve spolupráci s obcemi Troubky a Lobodice získalo dotaci na zpracování studie

revitalizačních opatření na soutoku řek Moravy a Bečvy. Studie se zpracovává. Město Tovačov dále podalo žádost o dotaci do Operačního programu Životní prostředí na vybudování výstražného a vyznamovacího systému obcí Tovačov, Troubky a Lobodice.

*Mgr. Bc. Leon Bouchal,
starosta města Tovačova*

Přehled finančních prostředků získaných do rozpočtu města z dotací v roce 2011

PČ.	Název akce	Poskytovatel dotace Dotační titul	Dotace	Spoluúčast města	Celkem
1.	Zajištění provozu Jednotky SDH Tovačov	Olomoucký kraj Zabezpečení akceschopnosti jednotek SDH v OK	121 322,-	24 264,-	145 586,-
2.	Vybavení jednotky SDH Tovačov	Olomoucký kraj Příspěvek na pořízení a rekonstrukci pož.techniky	28 000,-	31 671,-	59 671,-
3.	Folkový festival Tovačovský portál	Olomoucký kraj Podpora kulturních aktivit v Olomouckém kraji	30 000,-	191 772,-	221 772,-
4.	Podpora vzdělávání v ZŠ a MŠ Tovačov	Olomoucký kraj Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin pro rok 2011	30 000,-	0,-	30 000,-
5.	Oprava části střechy budovy fary v Tovačově	Ministerstvo kultury ČR Program regenerace MPR a MPZ	100 000,-	Farnost – 60 000,- Město – 40 000,-	200 000,-
6.	Zámek Tovačov - Oprava podlahy zasažené dřevomorkou	Ministerstvo kultury ČR Program regenerace MPR a MPZ	100 000,-	178 472,-	278 472,-
7.	Revitalizace zeleně na sídlišti Zvolenov	Ministerstvo zemědělství ČR Program rozvoje venkova	207 250,-	30 350,-	237 600,-
8.	Podpora zaměstnanosti ve městě	Úřad práce Přerov Podpora zaměstnanosti	248 000,-	0,-	248 000,-
9.	Příspěvek na výkon státní správy	Ministerstvo financí ČR Výkon státní správy	1 233 800,-	0,-	1 233 800,-
10.	Příspěvek na školství	Ministerstvo školství ČR Školství	488 700,-	0,-	488 700,-
11.	Příspěvek na dojíždějící žáky ZŠ	Okolní obce Příspěvek na dojíždějící žáky ZŠ	351 324,-	0,-	351 324,-
Celkem			2 938 396,-	496 529,-	3 434 925,-

Přehled podaných žádostí o dotace v roce 2012

PČ.	Název projektu, akce – stav realizace	Název dotačního programu Poskytovatel	Požadovaná částka	Spoluúčast města	Náklady na projekt celkem
1.	Památková obnova čelní fasády budovy radnice č.12 - dokončeno	Obnova kulturních památek v Olomouckém kraji Olomoucký kraj	150 000,-	329 591,-	479 591,-
2.	Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého - dokončeno	Obnova staveb drobné architektury v Ol. kraji Olomoucký kraj	50 000,-	49 360,-	99 360,-
3.	Vybavení Jednotky SDH Tovačov - dokončeno	Příspěvek na pořízení a rekonstrukci pož. techniky Olomoucký kraj	56 000,-	56 000,-	112 000,-
4.	Zajištění provozu Jednotky SDH Tovačov - dokončeno	Zabezpečení akceschopnosti jednotek SDH Olomoucký kraj	121 271,-	24 254,-	145 525,-
5.	Hudební festival Tovačovský portál - dokončeno	Podpora kulturních aktivit v Olomouckém kraji Olomoucký kraj	25 000,-	55 000,-	80 000,-
6.	Oprava části střechy budovy fary v Tovačově - dokončeno	Program regenerace MPR a MPZ Ministerstvo kultury ČR	200 000,-	Město – 60 000,- Farnost – 40 000,-	300 000,-

Tovačovský Kamelot

7.	Zateplení objektu městské víceúčelové haly v Tovačově – schváleno v 1. kole	Operační program Životní prostředí Státní fond životního prostředí	4 636 285,-	5 997 707,-	10 633 992,-
8.	Varovné a vyznaménovací zařízení pro město Tovačov – schváleno v 1. kole	Operační program Životní prostředí Státní fond životního prostředí	1 452 959,-	256 405,-	1 709 364,-
9.	Revitalizační opatření na soutoku řek Moravy a Bečvy - schváleno	Operační program Životní prostředí Státní fond životního prostředí	1 530 000,-	Troubky – 136 000,- Tovačov – 25 500,- Lobodice – 8 500,-	1 700 000,-
10.	Naučná stezka „Po stopách bitvy u Tovačova v roce 1866“ - dokončeno	Program obnovy venkova Ministerstvo pro místní rozvoj	400 000,-	175 000,-	575 000,-
11.	Cyklostezka Bečva, úsek Tovačov – Troubky - schváleno v 1. kole	Regionální operační program Střední Morava	9 663 716,-	5 647 000,-	15 310 716,-
12.	Památková obnova Spanilé věže zámku Tovačov – schváleno v 1. kole	Regionální operační program Střední Morava	7 386 683,-	3 369 000,-	10 755 683,-
13.	Knihna základ života – knihovna Tovačov - schváleno	Program rozvoje venkova Státní zemědělský intervenční fond	65 700,-	7 300,-	73 000,-
14.	Svědkové minulosti – restaurování kašny na náměstí - schváleno	Program rozvoje venkova Státní zemědělský intervenční fond	236 700,-	26 300,-	263 000,-
15.	Podpora zaměstnanosti ve městě - dokončeno	Podpora zaměstnanosti ÚP Přerov	168 000,-	0,-	168 000,-

Přehled sponzorských darů pro město Tovačov – rok 2011

Finanční dary			
Pč.	Dárce	Částka	Účel
1.	Českomoravský šternk, a.s., Mokrá	30 000,-	Kulturní akce ve městě
2.	Dalkia, a.s., CZ	24 000,-	Svatováclavské hody v Tovačově
3.	van Gansewinkel, a.s., Modřice	15 000,-	Kulturní akce ve městě
4.	Rybářství Tovačov	10 000,-	Folkový festival Tovačovský portál
5.	Jan Hajduk, Tovačov	5 000,-	Folkový festival Tovačovský portál
6.	TOPOS PREFE, a.s., Tovačov	5 000,-	Folkový festival Tovačovský portál
7.	BETONIKA Lobodice, spol. s r.o.	5 000,-	Folkový festival Tovačovský portál
Celkem		94 000,-	

Přehled sponzorských darů pro město Tovačov – rok 2012

Finanční dary			
Pč.	Dárce	Částka	Účel
1.	Českomoravský šternk, a.s., Mokrá	20 000,-	Kulturní akce ve městě
2.	Rybářství Tovačov	10 000,-	Folkový festival Tovačovský portál
3.	van Gansewinkel, a.s., Modřice	15 000,-	Kulturní akce ve městě
4.	BETONIKA Lobodice, spol. s r.o.	5 000,-	Folkový festival Tovačovský portál
5.	TOPOS PREFE, a.s., Tovačov	3 000,-	Anninské hody
6.	Dalkia ČR, a.s., Ostrava	20 000,-	Rozsvěcení vánočního stromu
Celkem		73 000,-	

Věcné dary			
Pč.	Dárce	Částka	Účel
1.	Mitranet .CZ s.r.o., Lipník n. Bečvou	2 000,-	Týden manželství
2.	Mitranet .CZs.r.o., Lipník n. Bečvou	10 000,-	Folkový festival Tovačovský portál
3.	Okrašlovací spolek tovačovský, o.p.s.	20 000,-	Lavičky do zámeckého parku
Celkem		32 000,-	

Vy se ptáte / my odpovídáme

„*Naše největší síla leží mezi podnětem a reakcí a říká se jí – svoboda volby.*“ S. R. Covey

Radniční zpravodaj by měl plnit funkci stálého komunikačního kanálu, v němž zastupitelé města informují občany o záležitostech, které se dotýkají chodu a správy města. Zároveň občané mají možnost vyjadřovat se k dění ve městě, s čím jsou spokojeni nebo naopak poukazovat na problémy, které je tíží, dávat podnětné návrhy směřující k řešení, prezentovat své názory, dovídat se o zajímavých osobnostech regionu či o činnosti místních spolků a organizací nebo o akcích z oblasti kultury a sportu atd.

Abychom rozšířili možnosti občanů vyjadřovat se k veřejným záležitostem, nabízíme další platformu k výměně názorů a k přínosné diskuzi směřující k zlepšení stávajícího stavu věcí, a to novou rubriku **VY SE PTÁTE/ MY ODPOVÍDÁME**, v níž budeme předávat zastupitelům či příslušným osobám vaše dotazy, konstruktivní podněty a připomínky a zprostředkovávat jejich odpovědi na stránkách tohoto zpravodaje.

Své dotazy můžete buď zasílat na e-mail jipekamelot@seznam.cz, nebo vhodit do schránky umístěné v průjezdu radnice a označené štítkem Tovačovský kamelot.

První díl rubriky VY SE PTÁTE/MY ODPOVÍDÁME (na dalším se už doufám budete spolupodílet vy - čtenáři Tovačovského kamelotu) jsem zahájila oslovením všech členů Rady města Tovačova, jejichž funkční období vstupuje s blížícím se koncem roku 2012 do druhé poloviny. Nabízí se tedy vhodný okamžik pro etapové bilancování a sebereflexi práce rady a zastupitelstva města, jejíž základní záměry byly deklarovány v Programovém prohlášení rady na období 2011 – 2014, schváleném dne 20. 6. 2011 Zastupitelstvem města Tovačova. Zaslala jsem e-mailovou poštou radním tyto otázky:

1. Jak hodnotíte dosavadní činnost městské samosprávy? Které záměry prospěšné pro město se podařilo prosadit a realizovat/ případně jsou ve fázi rozpracování/ ? Co se naopak dle vašeho názoru nepodařilo rozběhnout?
2. S jakou prioritou jste vstupoval/a do funkčního období 2010 – 2014? Co se vám podařilo prosadit a na kterou oblast v rozvoji a zlepšení podmínek života ve městě řešitelnou v rámci kompetencí rady se chcete v dalším období zaměřit?
3. Co byste chtěli vzkázat občanům města pro období 2013 – 2014?

A zde jsou odpovědi:

Mgr. Jitka Pěchová, členka redakční rady

Mgr. Bc. Leon Bouchal, starosta města:

1. Za uplynulé dva roky se podařilo realizovat řadu akcí. Podrobně vše popisují v hodnocení schváleného Programového prohlášení rady města Tovačova.

V první řadě bych rád zmínil mimořádný úspěch města. Po letech příprav se nám konečně podařilo uspět s žádostmi o evropské dotace na velké investiční akce. Pokud zastupitelstvo města tyto akce schválí, měly by se od příštího roku realizovat celkem čtyři:

- Zateplení pláště budovy a oprava střechy městské víceúčelové haly.
- Vybudování cyklostezky do Troubek.
- Památková obnova zámecké věže.

- Vybudování protipovodňového výstražného a vyznamovacího systému.

Za nejdůležitější akce, které rada města občanům slíbila a které se během první poloviny mandátu již podařilo realizovat, považuji zejména následující:

- Na městském hřbitově bylo vybudováno celkem 28 nových menších hrobových míst pro uložení urny.
- Na budově školy v ulici Förchtgottova byla vyměněna všechna okna ve dvorním traktu.
- V domě se službami pro seniory jsou postupně modernizovány koupelny a vany v nich jsou nahrazovány sprchovými kouty.
- Na bytovém domě č. 531 v ulici Jiráskova byla provedena výměna krytiny na střeše.
- Bylo provedeno statické zajištění budovy ve dvoře hotelu U Tří králů.
- Opravena byla čelní fasáda radnice.
- Opravena byla část chodníku v ulicích Široká a Kpt. Jaroše.

Za velmi důležitou oblast považuji také finanční a materiální podporu činnosti zájmových spolků v našem městě prostřednictvím schváleného grantového programu.

Velkou radost mám z vybudování první naučné stezky v našem městě s názvem „Po stopách bitvy u Tovačova v roce 1866“. Na přípravě této akce jsme spolupracovali se ZŠ a MŠ Tovačov. Velmi kladně hodnotím také spolupráci se seniory v našem městě při přípravě a realizaci řady kulturních a společenských akcí. Velmi nám pomáhá také naše Jednotka sboru dobrovolných hasičů. Těší mě, že se nám podařilo získat dotace na její činnost a vybavení. Za uplynulé dva roky to bylo 327 000 Kč.

Co se naopak prozatím nepodařilo realizovat a co našim občanům dlužíme:

- Parkování a doprava v centru města.
- Oprava povrchu vozovek v ulicích Smetanova, Jiráskova a na Podvalí u židovského hřbitova.
- Vybudování bezpečného přechodu z centra města na sídliště Zvolenov.
- Oprava některých chodníků.

2.

Mé priority jsou zapracovány ve schváleném Programovém prohlášení Rady města Tovačova pro období 2010 – 2014. Podstatnou část záměrů se již podařilo realizovat a na zbylé části máme ještě dva roky mandátu. Všechny priority, které jsme voličům slíbili, jsou pro mě důležité. Pokud bych měl některé vybrat, tak je to snaha maximálně využít dotací z Evropské Unie. Jsme malé město a získat velkou dotaci není jednoduché. V letošním roce máme však možnost získat dotace na čtyři velké akce v celkové výši 26 milionů Kč. O tom, zda se tyto velké akce budou skutečně realizovat, však nerozhoduji sám. Vše musí schválit zastupitelstvo na svém prosincovém zasedání.

Cestovní ruch je pro naše město velmi důležitý. Věřím, že plánovaná cyklostezka do Troubek a nová naučná stezka „Po stopách bitvy u Tovačova v roce 1866“ přilákají do našeho města ještě více návštěvníků.

Nejdůležitější je však spokojenost občanů. Občané musí mít možnost žít v bezpečném, klidném a čistém městě se všemi do-

stupnými službami, které potřebují. Potřeby občanů jsou a budou vždy prioritou. Musíme je sledovat a bezprostředně na ně reagovat, i když to není vždy jednoduché.

3.

Jsmě tady pro vás. Jsme servis, který jste si na čtyři roky zvolili. Chceme vám řádně sloužit, ale ne posluhovat. V tom je velký rozdíl. Svoji práci se snažíme dělat co nejlépe. Nechceme vás obtěžovat a nutit vás ke zbytečným návštěvám na radnici. Nechceme vám komplikovat život řadou nepřehledných předpisů a vyhlášek. Váš názor nás velmi zajímá a potřebujeme jej znát. Jen tak můžeme svoji práci zaměřit na problémy, které vás pálí nejvíce a postupně zlepšovat podmínky ve městě pro pohodový život nás všech.

Marek Svoboda, místostarosta

1. Hodnocení programového prohlášení rady v polovině volebního období bude samostatně zveřejněno starostou města.

Jsem rád o opravu střechy v Jirákově ulici č. 531, která byla v havarijním stavu. Před rekonstrukcí při vichřici byla značně poškozena. Oprava střechy musela proběhnout co nejdříve. Vítězná firma nekomunikovala, proto jsme kontaktovali firmu, která skončila ve výběrovém řízení jako druhá. Rekonstrukce střechy proběhla podle projektu, problémy, které vznikly z odstraněním komínů jsou nyní vyřešeny.

Za zmínku stojí i první etapa opravy hotelu U Tří králů, kde byl vystaven demoliční výměr na část budovy ve dvorní části, která slouží jako venkovní zahrádka.

Nebezpečí úrazu pro návštěvníky bylo veliké, proto prostor dvora byl omezen. Sanace a následné stažení budovy s opravou zdí, odvedení dešťové vody proběhlo úspěšně.

Dvorní část je technicky zajištěná a připravená na provedení fasády. Schází jen sehnat peníze v rozpočtu města.

Co se nedaří řešit ve městě jsou chodníky a silnice. Všechny politické strany a sdružení toto vnímají a mají to ve svých programech. Také můj cíl na počátku volebního období byl chodníky opravit. Rozpočet města není neomezený, tyto stavby stojí nemalé prostředky, proto při rozdělování se snažíme využít spolufinancování s různými dotacemi. Nedaří se získat dotaci, proto opravy chodníků a silnic jdou z rozpočtu města. Při výběru lokalit na opravy bere Rada zřetel na frekvencovanost, proto byl opraven chodník od zdravotního střediska po školku.

Olomoucký kraj plánuje opravu silnice Olomoucká až po obchodní středisko, město Tovačov musí počítat s finanční spoluúčastí spojené se stavbou. Při zahájení stavby budeme směřovat opravy chodníku a silnic tímto směrem.

2. Výhled započatých akcí k realizaci.

Město Tovačov má schválené čtyři dotace, které taky prosazují. Zateplení sportovní haly, bezdrátový rozhlas, cyklostezka, oprava zámecké věže. Při realizaci všech akcí nám zabere spolufinancování nejen zbytek funkčního období 2012 – 2014. Získané peníze a realizace projektů nám však vylepší tvář města.

3. V následujícím období 2013/2014 nechci nic slibovat, budu podporovat dokončení započatých akcí.

Zdena Dopisová, členka rady

1. Do Rady města jsem byla zvolena v září letošního roku, takže jsem se účastnila dvou zasedání. Mohu se vyjádřit k Programovému prohlášení Rady města Tovačova, které bude projednáváno v Radě města a následně v Zastupitelstvu města. Jednotlivé body jsem si označila a zjistila, že 57% je plněno průběžně, 12% je splněno a 31% není splněno. Takže v polovině funkčního období je třeba slnit asi jednu třetinu. Snad se to podaří. Všechno vždycky

záleží na financích.

2. Do voleb v roce 2010 jsem kandidovala, jak jsem si myslela, na nevolitelném místě, ale protože jsem byla zvolena do Zastupitelstva města, snažím se svoje povinnosti plnit. Protože jsem v seniorském věku, snažím se hájit zájmy seniorů, ale také dětí, se kterými jsem 30 let pracovala. Mrzí mě, že občané našeho města se zajímají o zasedání zastupitelstva jen tehdy, když se jich to týká. Myslím si, že Rada města má ve svém prohlášení hodně bodů, které je třeba vyřešit, jako je např. parkování na Náměstí, které jsme řešili v době, kdy jsem byla starostkou, rekonstrukce komunikací, parkování vozidel na pozemcích města a tak podobně. Jak už jsem uvedla jednou, všechno záleží na tom, kolik budeme mít v rozpočtu peněz a jak s nimi budeme hospodařit.

3. Co vzkázat občanům? Aby se více zajímali o to, co se ve městě děje, jednou za 3 měsíce se účastnili zasedání Zastupitelstva města. A aby budoucí roky prožili hlavně ve zdraví.

Ing. Petra Hirschová, členka rady

1. Dosavadní činnost městské samosprávy hodnotím jako průměrnou, vždycky je co zlepšovat...

Co se týče záměrů, které byly úspěšně dokončeny, a je možné je už vidět, mě napadají nová místa v urnovém háji, oprava dvorního traktu hotelu u Tří králů, nový chodník od střediska ke školce. Z těch, které jsou zatím jen na papíře, uvedu úspěšnou žádost o dotaci na zateplení sportovní haly, historicky první naučná stezka v Tovačově. Ve fázi rozpracovanosti jsou například nové webové stránky města a nová pravidla grantového programu. Z toho, co se zatím nepodařilo, zmíním rekonstrukci ulic Smetanova, Jiráskova, zjednodušení provádění menších oprav domů v památkové zóně a v ochranném pásmu památkové zóny, nezvýšil se počet odpadkových košů ve městě, nejsou připravené nové lokality pro výstavbu rodinných domů, není vyřešeno tolik problematické parkování ve městě a ani úprava organizační struktury Městského úřadu Tovačov. Na tento bod jsem já osobně velmi zvědavá.

2. Pro mě je funkční období 2010 – 2014 premiéra na poli komunální politiky. Těžko předem stanovit priority, když nevíte, co vás čeká. Jestliže se zpětně podíváte na programy, se kterými strany i sdružení do voleb v roce 2010 vstupovaly, najdete spoustu společného. Takže jsem dospěla k názoru, že bude lepší zvolit cestu dohody a kompromisu než prosazování jako takového. A na co je třeba se zaměřit? Myslím, že se obyvatelé Tovačova vyjádřili jasně v dotazníku už v roce 2011 – špatný stav silnic a chodníků, parkování, propagace města, komunikace s občany a zvýhodňování určitých skupin obyvatel. Když k tomu přidáme nesplněné body společného programového prohlášení, tak máme co dělat, abychom to v druhé polovině funkčního období zvládli.

3. Nebude to vzkaz, spíše přání. Všem občanům Tovačova i Annína bych ráda popřála, aby jim následující roky přinesly jen samé radostné události, ať v soukromém či pracovním životě. Aby nebyli vůči sobě lhostejní, naslouchali druhým a byli k sobě slušní. A v neposlední řadě abychom se nezapomínali usmívat, s úsměvem jde přece všechno líp!

Ing. Bohumír Vykoupil, člen rady

1. V polovině volebního období je činnost zastupitelstva a rady stabilizovaná a pracuje na plnění programového prohlášení Rady města Tovačova.

Přes napjatý rozpočet v počátečním volebním období se podařilo zajistit prostředky na chod města a zaměřit se na údržbu bytového a nebytového fondu.

Připravovaly se investiční akce, kde je možnost získat finanční prostředky z evropských fondů-sportovní hala, zámek, cyklostezka. Realizace obnovy ulic (Jiráskova, Smetanova) bude muset být realizována z vlastního rozpočtu města a rozpočet pro rok 2013 bude určující pro naplánování těchto investic.

Jeden z bodů, který se nepodařilo zatím nastartovat je řešení parkování a průjezdnost centrem města. Jsou připravovány návrhy

řešení, tak aby mohly být předloženy k veřejnému projednání.

2. Do funkčního období jsem vstupoval s vědomím, že je nutno stabilizovat finanční toky, aby rozpočty města umožnily realizovat představy občanů o chodu a rozvoji města.

3. Pro rok 2013 přeji občanům, aby se v období finanční krize podařilo zastupitelstvu citlivě realizovat změny v oblasti nakládání s odpady a dokončení deregulace nájemného.

Rozhovory s držiteli výroční ceny města Tovačova za rok 2012

Rada města Tovačova schválila dne 12. 9. 2012 udělení výročních cen města Tovačova za rok 2012 paní Vladimíře Liškové za přínos v oblasti kultury, paní Zdeně Ludvové za přínos v oblasti zájmové činnosti a panu Bohumíru Vykoupilovi za přínos v oblasti sportu. Zajímalo nás, jak toto ocenění vnímají, jak sami zpětně hodnotí tyto své aktivity, co považují za svůj úspěch, co je baví apod. Zde čtenářům přinášíme rozhovory s oceněnými:

Byla jste, paní Lišková, oceněna radou za přínos v oblasti kultury. Co pro vás toto ocenění znamená?

Ocenění bylo pro mě překvapením, práce mě bavila, беру ho jako výsledek týmové práce lidí, kteří byli členy kulturní komise. Této oblasti jsem se věnovala asi 17 let (od roku 1986 do roku 2003), nejprve v Osvětové besedě a pak jako zaměstnankyně Městského úřadu v Tovačově.

Co se vám v oblasti podpory kultury povedlo? Z čeho máte radost?

Těší mě, že se stává dlouhodobou tradicí našeho města přehlídka dětských i dospělých hanáckých souborů. Po odchodu p. uč. Ženčákové, kdy se rozhodovalo, zda bude soubor pokračovat dál, jsem podporovala vznik souboru Hatě. Štafetu převzala paní Zdena Ludvová a mám radost, že se jim daří v činnosti úspěšně pokračovat už v několikáté generaci. *Co v našem městě pro rozvoj kultury postrádáte a čemu se chcete do budoucna věnovat, jaké máte plány?*

Mrzí mě, že bylo zrušeno místní kino, i při menší návštěvnosti se místnosti a zařízení daly využít pro další akce. Zároveň ve městě postrádám společenský sál. Možnou cestou jak získat takovéto prostory by byla oprava sálu v restauraci U Tří králů. V současné době pracuji v o. p. s. Tovačovský zámek a podílím se na organizaci různých akcí. Přála bych si, aby se zvýšil podíl účasti místních lidí na kulturních akcích, neboť zejména

pro ně tyto akce připravujeme.

Čemu se věnujete ve volném čase? Jaké máte záliby?

Ráda čtu zejména historické romány, cestopisy, chodím do divadla a na koncerty, v poslední době byl pro mě zajímavým zážitkem koncert Létaující rabín v rámci Dnů židovské kultury v Olomouci. A předvánoční dobu si chci i se svými vnoučky (6 a 12 let) zpříjemnit návštěvou divadelního baletu Louskáček v Janáčkově divadle a procházkou po Brně. Všem čtenářům chci vzkázat, aby si uměli Vánoce naladit více k duchovnímu světu, ne materiálnímu, aby nepodléhali shonu, ale více si užili pěkné chvíle s nejbližšími.

Na jakou akci byste tovačovské občany pozvala v nejbližší době?

Chtěla bych je pozvat na tradiční akci Vánoce na zámku, kterou se vždy snažíme připravit nově tak, abychom návštěvníkům připravili pohodové chvíle, ale i poznání. V minulých letech jsme se zaměřili tematicky na zvony, anděly, světlo, koření a i pro letošní rok připravujeme zajímavé téma.

Vám byla, paní Ludvová, výroční cena města pro rok 2012 udělena za přínos v oblasti zájmové činnosti. Jak toto ocenění vnímáte?

Vnímám ho jako ocenění práce více lidí – dětí, rodičů, babiček a dalších nadšenců, kteří velmi dobře spolupracovali a spolupracují. A mnozí zde navázali dlouhodobá přátelství a partnerství, scházejí se dodnes i ve volném čase, ale dokážou i pomoci při organizačně náročnějších akcích nebo podpořit jako diváci.

Kdo vás k této činnosti, která je pro vás určitě nejen velkým, ale i náročným koníčkem přivedl? Odkdy se mu věnujete?

Začala jsem tancovat jako žákyně základní školy ve folklorním souboru, který vedla paní učitelka Ženčáková, později jsem chtěla předat zálibu i svým dětem, abych jim nabídla smysluplné vyplnění volného času i do budoucna. V rodině jsem měla silné zázemí, babička měla kroj, do něhož mě oblékla, manželův dědeček Petr Polášek, učitel, který působil v Dluhonicích, Kojetíně, Polkovicích, byl také velkým obdivovatelem a šířitelem lidové kultury, měl doma lidové kroje, notové záznamy. Byl pro mě zdrojem, z něhož jsem čerpala při studiu a shromažďování materiálů. Zajímala jsem se také o sběratelskou činnost F. X. Běhálkové, která je spojena s Tovačovem.

Co vás v poslední době v oblasti tohoto vašeho zájmu nejvíce potěšilo?

Měla jsem radost, že se na Svatováclavské hody podařilo v Tovačově realizovat III. setkání Hanáků v počtu 665 vystupujících a pozvání přijalo asi 2000 diváků. V poslední době si uvědomuji, že více a více lidí se účastní těchto akcí, jako by se vraceli k tradicím. Zároveň tyto akce jsou příležitostí k navázání další spolupráce s lidmi z okolí, kteří

jsou ochotni nám nabídnout další materiály (jako např. folkloristé z Bruntálu). Poděkování patří i těm lidem i firmám, kteří jsou nás ochotni podpořit finančně, neboť za pěkným vystoupením se skrývají nejen hodiny příprav, zkoušek, ale také nezbytné výdaje na dopravu i na perfektně nažehlený kroj, který bychom i při veškeré snaze a péči v domácích podmínkách takto nepřipravili.

Co pro vás ocenění za práci v oblasti sportu znamená, pane Vykoupile?

Je to 40 let působení v tělovýchově, tj. v TJ Sokol Tovačov, ocenění práce náročné na čas, ale zároveň pro mě přínosné, neboť jsem spolupracoval s kolektivem členů Sokola, zejména s místopředsedou, s nimiž jsem mohl rozvíjet tělovýchovu ve městě, z toho 26 let jako předseda.

Co vy sám považujete za úspěch?

Jsem rád, že se při transformaci sportu po rozpadu Československa podařilo nejen udržet úroveň sportu a tělovýchovy, ale i rozšířit a dalším generacím předat životaschopnou organizaci. K dnešnímu dni má TJ Sokol Tovačov 650 členů, z toho 170 sportovců z řad mládeže a nemovitý majetek v hodnotě cca 12 milionů.

Proč je práce a podpora města v oblasti sportu pro město a občany důležitá?

Tato podpora pomáhá naplnit sportovní vyžití obyvatel, přednostně mládeže s cílem omezit negativní vlivy. Spolupráce

s městem byla po celou dobu na velice dobré úrovni. Město se snaží po dohodě s TJ tuto činnost podporovat a nahrazuje tak státní podporu, která vlivem lobbistických tlaků skončila.

Jakou úlohu sehrál sport ve vašem životě, co byste vzkázal ne-sportovcům?

Věnoval jsem se sportu rekreačně, spoustu volného času jsem strávil v kolektivu lidí stejného smýšlení a zájmů, a to i na úrovni okresu a kraje se snahou maximálně prospět tovačovské TJ Sokol. Na území města máme organizaci, která organizuje sportovní činnost ve vlastních zařízeních a ve sportovní hale, a proto si myslím, že by této příležitosti mělo využít více občanů, aby něco udělali se svým životním stylem a zdravím. K výjimečnému zařízení patří sauna, která slouží zájemcům 43 let bez přerušení provozu, a nebýt návštěvníků z okolních obcí, nemohla by takto fungovat. Je škoda, že místní obyvatelé toto zdraví prospěšné zařízení nevyužívají ve větší míře. *Co by dle vašeho názoru město potřebovalo, aby se zlepšily podmínky pro aktivní využití volného času?*

Mám představu, že stávající zařízení v Tovačově musí neustále procházet modernizací, aby splňovalo parametry i v oblasti nových sportovních aktivit oblíbených mezi mládeží.

Připravila Mgr. J. Pěchová (spolupracovaly M. Křepelková, T. Voldánová a K. Tomášková, členky zámeckého kroužku)

Informace z MěÚ

Momentálně nefungující městský rozhlas bude opravován v roce 2013 z dotačního titulu – výstražné varovné systémy. Omlouváme se tímto všem občanům za současný stav a jeho nefunkčnost. Nový rozhlas bude připojen bezdrátově. Toto připojení není kompaktabilní s připojením stávajícím, které se bude rušit. Proto oprava stávajícího vedení momentálně neproběhne a městský rozhlas bude fungovat až v průběhu příštího roku. Děkujeme za pochopení.

Poděkování

Město Tovačov děkuje panu Pazderovi z Dvořákovy ulice za smrk, který daroval jako vánoční strom na náměstí.

ZŠ a MŠ Tovačov**Klub rodičů a přátel školy**

Jak jistě řada z vás ví, v Tovačově působí Klub rodičů a přátel školy (KRPS).

Naším prostřednictvím můžete Vy, rodiče dětí MŠ a ZŠ Tovačov, uplatňovat své názory na dění ve škole, její organizaci atd. Tím, že jsme v bližším kontaktu s vedením školy, můžeme rodiče snáze zastupovat.

Ale k věci. Nebylo tomu až tak dávno, co se k nám dostala řada negativních názorů na kvalitu, chuť jídla ve školní jídelně. Ano, každý má jiné chuťové buňky, jenže.... Řekli jsme si, proč tedy nezmapovat názory všech rodičů na školní jídelnu? Z toho důvodu jsme je před začátkem letních prázdnin oslovili prostřednictvím dotazníků: „Jak jste spokojeni s kvalitou jídel ve školní jídelně?“ A k tomu jsme připojili otázku: „Jak jste spokojeni s třídními schůzkami, s jejich průběhem?“

Jaký byl výsledek? Obdrželi jsme 213 vyplněných dotazníků. 93 z dotázaných nebylo nějakým způsobem spokojeno s jídlem, či se službami s ním spojenými, 69 mělo výhrady k organizaci třídních schůzek. Po čem nejvíce rodiče volali u třídních schůzek, bylo to, že postrádají společné schůzky, na kterých by s třídním učitelem řešili společné problémy, konkrétní problémy by pak učitel řešil

s rodiči individuálně. Co rodiče nejvíce trápilo ve spojitosti s jídelnou – je to samotná chuť jídla, jídlo je často přesolené, není moc chutné, u MŠ se často objevují pomazánky, u nichž převažuje chuť másla. Maminky volají více po zdravé výživě, ovoci a zelenině.

Výsledky dotazníků jsme probírali s panem ředitelem, který tuto diskusi posunul o něco dál. Výsledek? Jako jedna z maminek dětí v MŠ mohu říci, že současný jídelníček zaznamenal jisté, pro mě velmi kladné změny. I pan ředitel nám potvrdil další změny, a to:

1. paní J.Hormaňová je ustanovena vedoucí kuchařskou, které jsou přiděleny nové kompetence (od 3. 9. 2012),
2. vedoucí kuchařka p.Hormaňová mimo jiné dohlíží na to, aby bylo v jídelníčku zastoupeno mléko, ryba, zelenina, zeleninové saláty, ovoce,
3. jídlo pro MŠ ochucuje až pracovníce MŠ při výdeji stravy v MŠ, ze ŠJ odejde jídlo pro MŠ plané,
4. vedoucí ŠJ upozorní SW firmu (VIS Plzeň) na nedostatky, které program vykazuje (spotřební koš).

Co říci na závěr? Děkujeme panu řediteli Odehnalovi za skvělou spolupráci!

Klub rodičů a přátel školy

Dýňová slavnost v MŠ

Ve středu 31. října se tovačovské náměstí rozsvítilo do tmy spoustou malých světýlek. Tak začínala každoroční a oblíbená Dýňová slavnost, pořádaná Mateřskou školou „Barevný svět“ Tovačov. K vidění byli duchové, čarodějnice, kostlivci, bubáci a další různá stvoření, která pod vedením Bílé a Černé paní došla lampiónovým průvodem až na tajemnou zahrádku MŠ. Tady, v zákoutích osvětlených dýňovými strašidly, na děti čekala strašidýlka živá, která

jim rozdávala odměny za jejich statečnost a nebojácnost. Na závěr si každá třída MŠ vypustila svůj lampiónek štěstí s přáním a pro děti byla připravená strašidelná diskotéka s občerstvením v podobě čaje na zahřátí a spoustou výborných perníčků a koláčků, které nám připravily naše šikovné maminky a babičky. Děti si ze slavnosti odnesly mnoho krásných zážitků.

Chtěli bychom poděkovat všem rodičům za pomoc při organizaci Dýňové slavnos-

ti, za nádherně vyřezané dýně, napečené perníčky a sladkosti pro děti, paní Čechové za ozvučení a hudební aparaturu a paní Svobodové za přípravu výborného punče. Výtěžek jsme dostali sponzorským darem a bude použit pro děti na dárky pod stromček. V neposlední řadě patří poděkování také „Mořské rybce“, která dětem do školicky darovala krásné balíčky s hračkami. Všem moc děkujeme!

Bc. Barbora Složilová, MŠ Tovačov

Z kulturního a společenského dění

Na svatého Václava bývá slunce záplava

Staré pranostiky nezklamaly v pátek 28. září, kdy se uskutečnilo III. setkání Hanáků na Svatováclavských hodech v Tovačově. Setkání Hanáků v Tovačově po Velké Bystřici a Doloplazech inicioval hejtmán Olomouckého kraje Ing. Martin Tesařík a pořadatelé Olomoucký kraj, město Tovačov, dechová kapela Věrovanka, hanácký taneční soubor Hatě Tovačov a TJ Sokol Tovačov si mohli s ranním sluníčkem odechnout, že snad všechno dobře dopadne a naplánovaný program se bude moci uskutečnit ke spokojenosti všech zúčastněných. Od časných ranních hodin se ve městě střílelo z historického děla z Věrovan a tři krojované dechové hudby Věrovanka, Moravská Veselka a Příkazanka procházely s budíčkem městem. Příkazanku doprovázeli chlapci z místního souboru Hatě a šli pro děvčata tanečnice s malým závdavkem a tanečkem u jejich ozdobených domů. Tovačovské hody měly pro letošní rok také svého stárka Ivoše Koldu a stárku Kláru Hoškovou, které si mezi sebou členové hanáckého souboru Hatě vybrali a kteří se stali součástí propagace akce v médiích.

Tovačovské náměstí se po slavnostní mši v kostele sv. Václava začínalo plnit krojovanými účastníky III. setkání Hanáků na Svatováclavských hodech. Po ukončení registrace v 9,30h bylo oznámeno, že je v Tovačově přítomno 665 krojovaných Hanáků z 33 hanáckých souborů. Po přivítání všech přítomných panem hejtmánem Martinem Tesaříkem a panem starostou města Tovačova panem Leonem Bouchalem, po odezpívání a zatančení všeobecně známé hanácké písně „Tovačov, Tovačov.“ a předání Hanáckého práva místní chasé se začali přítomní Hanáci řadit do průvodu. Slavnostní průvod doprovázený dechovkami, kočáry, jezdci na koních v hanáckých krojích s vlajkami prošel městem do tovačovského zámku, kde program pokračoval po celý den. Průvod Hanáků městem ohromil přítomné záplavou a krásou nejruznějších variant hanáckých krojů a za odměnu jej přítomné davy diváků provázely máváním, voláním, potleskem a úsměvy. Program v zámeckém parku a na nádvoří zámku byl sestaven z příspěvků a vystoupení pouze přítomných hanáckých souborů. Nabídl divákům nepřehlednou a pestrá přehlídku hanáckého folkloru v nejrůznějších podobách ze všech koutů Hané

- z Olomoucka, Přerovska, Prostějovska, z Vyškovska, z Kroměřížska, i ze severní Hané ze Šumperska. Všechny soubory byly výborně připraveny a diváci nenašli sebe-menší chybičku.

V odpoledních hodinách se mohli zástupci ze souborů zapojit do Hanácké netradiční olympiády a soutěží o hodnotné ceny. V soutěži o nejlepší koláč, o dřevorezby z místní odborné školy a ryby z tovačovských rybníků, v pojídání koláčů o živé sele, v hodu buchtou o demižón čehosi a v tanci s buchtou o let balonem. Živé sele vyhráli Hanáci z Klasu z Kralic a balonem po ukončení odpoledního programu odletěli tovačovští tanečníci Filip a Veronika.

V pozdním odpoledni program ustával zpěvem mužských hanáckých pěveckých sborů Rovina a Hlahol a s cimbálovou hudbou Primáš, v podvečer s hanáckou rockovou kapelou Stracené ráj a večer s Fleretem až do závěrečného ohňostroje.

V doprovodném programu mohli přítomní využít parní vlak, který jezdil tento den do Tovačova, projet se v kočárech s koňským spřežením, využít vyhlídky z přítomného horkovzdušného balonu, ochutnat potraviny Olomouckého kraje, které byly na této akci odměněny, navštívit výstavu zahrádkářů, prohlédnout si květinami vyzdobené interiéry tovačovského zámku, vystoupit na vyhlídku z věže zámku nebo si něco koupit ve stánku na památku z Tovačova.

III. setkání Hanáků na Svatováclavských hodech v Tovačově bylo prezentací Olomouc-

kého kraje, Hané a jejich tradic, ale také představilo město Tovačov a jeho kulturní zázemí a možnosti blízké folkloru. Odevšad slyším po vydařené akci jen samou chválu a nemůžu si to nechat pro sebe. Lidé mě zastavují na ulici a s radostí mi sdělují své zážitky. Já jsem si připadala v našem tovačovském zámku jako v hanácké Strážnici. Po celý den byla přítomná krásná pohodová atmosféra plná radosti, úsměvů a nadšení. Však je to taky vidět z fotografií, které shromažďujeme na internetové stránce setkanihanaku.cz a jsou každému k nahlédnutí i s odkazy na stránky hanáckých souborů.

Za pořadatele a za sebe děkuji všem Hanákům za návštěvu v Tovačově, všem organizátorům a všem zúčastněným Tovačovákům, kteří jakkoliv při zdárném průběhu akce pomáhali.

Zdena Ludvová

LISTY Z KALENDÁŘE 2012

Pomalů vstupujeme do období, kdy člověk hodnotí končící rok. Bilancuje, co se mu podařilo, co ne a co mohl udělat jinak. Ohlédneme se za rokem 2012 a připomeňme si, jaký to byl rok pro obecně prospěšnou společnost Tovačovský zámek.

Stejně jako v předchozích letech si počátkem května připravila obecně prospěšná společnost Tovačovský zámek pro všechny zájemce o historii města Tovačova akci *Poznávej své město*. Tato akce se uskutečnila v rámci projektu *Noc muzeí*. Sraz účastníků byl 19. května 2012 na tovačovském náměstí. Cílem poznávání se v letošním roce staly zaniklé a současné hospody, které kdy v Tovačově byly. Účastníci se dozvěděli něco málo z historie práva várečného, také to, že i Tovačov mívával svůj pivovar, a prošli se po místech současných i zaniklých hospod. Cílem putování se stala nejstarší hospoda v Tovačově – Na Lapači.

Letošní rok je rokem Pernštejnů (Pernštejnský rok 2012 je název projektu a kulturních akcí, které se konaly v roce 2012. Jde o součást projektu *Po stopách šlechtických rodů*, jehož hlavním organizátorem je Národní památkový ústav), a proto se členové Tovačovského zámku, o.p.s., rozhodli, že se konáním svých akcí připojí k tomuto projektu.

Všichni zájemci o netradiční prohlídky si určitě udělali čas 30. června 2012. Tento den se konaly již XV. noční prohlídky tovačovského zámku, které si pro návštěvníky připravil Tovačovský zámek, o.p.s., pod záštitou města Tovačova. Letošní prohlídka proběhla s podtitulem „Vzestup a pád pánů z Pernštejna“. Návštěvníci se nejprve seznámili, jak vlastně tento šlechtický rod ke svému erbů přišel. Následně se dozvěděli, jak to bylo s koupí tovačovského panství. Spolu s Janem z Perštejna a jeho manželkou Hedvikou ze Šeleberka posílali mladého syna Vratislava na zkušenou do světa. V čase se přesunuli do snů pana Vratislava, kdy se mu zdál sen o tom, jak se mu zjeví jeho předkové a dohadují se, jakáže víra je vlastně ta pravá. Následovalo seznámení se Vratislavem s jeho nastávající manželkou Marií. Jak šel čas, ocitli se při volbě ženicha jejich dcery Polixeny, která se následně provdala za pana Viléma z Rožmberka. Završením putování se návštěvníci ocitli při diskuzi sluhů po druhé svatbě paní

Polixeny, která se provdala za Zdeňka Vojtěch z Lobkovic.

Kdo přišel, určitě nelitoval a s lehkostí a nadsázkou se možná i něco o Pernštejnech dozvěděl.

Členové Tovačovského zámku, o.p.s., se také podíleli na přípravě a zařízení Panského salonku v prostorách starého křídla tovačovského zámku, který byl slavnostně otevřen 21. července 2012.

Na konec srpna 2012 členové obecně prospěšné společnosti Tovačovský zámek nikdy nezapomenou, neboť naše řady tragicky opustil náš kamarád pan Miroslav Konečný.

Dne 31. srpna 2012 se konalo Noční čtení na zámku. I když počasí nepřálo, vše se odehrálo podle připraveného scénáře.

Nejprve bylo pro děti, ale i jejich rodiče připraveno divadelní představení, které se odehrálo v ZUŠ. Pohádkovým příběhem provázeli pejsek a kočička, kteří veselou a hravou formou pobavili všechny přítomné.

Po tomto představení se děti přesunuly do prostor tovačovského zámku, kde je čekala první soutěž, která byla zaměřena jak jinak než na Pernštýny. Děti se rozdělily do skupin a jejich úkolem bylo splnit všechny zadané úkoly – složit obrázek, doplnit přísloví, najít rozdíly v předložených obrázcích, spočítat zubří hlavy na vratech ve věžní komnatě, procvičit si jazyk při vyslovení jména „černé paní tovačovské“ Marie Maxmiliány Manrique de Lara y Mendoza a jiné zapeklité úkoly. Každá skupina získala část tajemného textu. Jelikož po této soutěži všem vyhládko, následovala večeře.

Po tomto posilnění následovalo vyvrcholení celého večera. Získané části textu nejprve děti musely správně seřadit, čímž získaly celý text pověsti o černé paní. Následně si každý vylosoval „svou“ postavu, kterou v pověsti představoval a získal k ní i proprietu. Dovršením všeho bylo, že se všichni zapojili do divadelního představení této pověsti. Jedno z dětí představovalo černou paní, jiné koně, další vrata, jiné hodiny a podobně. Při tomto divadelním představení se určitě všechny děti pobavily a snad i něco málo dozvěděly.

Po tomto náročném programu se děti odebraly ke spánku. Usínaly při četbě a do snů se jim vkrádaly prožitá události. Ráno všechny čekala připravená snídaně.

A následně již rozloučení a cesta domů.

V rámci Svatováclavských hodů se 29. září 2012 uskutečnila vernisáž Květiny pro ... tentokrát pro „Černou paní tovačovskou“ Marii Maxmiliánu Manrique de Lara y Mendoza a její dcery.

A kdo je tato šlechtična?

Marie Maxmiliána Manrique de Lara y Mendoza (*asi 1538 - +16. února 1608) byla španělská šlechtična, dvorní dáma budoucí císařovny Marie Španělské a manželka Vratislava II. z Pernštejna. (Vratislava mnozí označují za mecenáše umění a je také považován za nejzadluženějšího muže v Čechách a na Moravě). S Vratislavem se poznali na císařském dvoře a svatba se konala 14. září 1555 ve Vídni.

Není bez zajímavosti, že její matka Isabela de Briceno y Arevalo v době sňatku Marie a Vratislava byla nařčena z kacířství. Musela prchat po Evropě z místa na místo a ani její dcera a zeť si jí nedovolili poskytnout azyl. Vratislav sice intervenoval u papežského dvora, což ovšem nestačilo. Proces se táhl dlouhá desetiletí a až v roce 1602 rozhodl soud o jejím odsouzení. Izabela byla odsouzena in memoriam jako kacířka.

Marie Maxmiliána je také považována za černou paní tovačovskou a dle pověstí se zjevuje jednou za rok (neví se přesně, kterého dne) v pravé poledne v zámekském parku. Chodí v prostorách bývalého zámeckého hřbitova (Černá zahrádka) a říká něco cizí řečí. Nedoporučuje se, pokud byste ji náhodou spatřili, abyste se jí ozvali. Mohlo by se vám stát to, že tato šlechtična by vás mohla, v domnění, že jste jedno z jejích zemřelých dětí, které v Černé zahrádce hledá, vzít s sebou a nikdo by už o vás nikdy neslyšel. Pokud se paní nikdo neozve, paní nasedá do kočáru a mizí pod první věží. Tolik praví pověst.

S jejím jménem je spjato i slavné Pražské Jezulátko. Marie přivezla tuto rodinnou relikvii ze Španělska jako součást věna. Historický původ sošky není znám, zachovala se jen legenda a podle ní sošku vytvořil v 11. nebo 12. století jeden zbožný mnich v polorozbořeném klášteře v jižním Španělsku. Tvář se pokoušel vymodelovat podle Božího Dítěte, které se mu zjevilo, ale nebyl schopen vystihnout jeho líbeznou podobu. Na sklonku života se mu Dítě zjevilo podruhé a teprve poté se mu podařilo práci věrně dokon-

čit. Česká historie je známá od poloviny 16 stol., kdy ji přivezla do Čech naše „černá paní tovačovská“ ze Španělska, kde byla vlivem karmelitánů účta k Dítěti Ježíši velice rozšířena. Marie darovala sošku jako svatební dar dceři Polyxeně (1567 – 1642), která si brala za manžela Viléma z Rožmberka. Po smrti manžela v roce 1628 sošku darovala karmelitánům v Praze u Panny Marie Vítězné.

Se jménem Marie Maxmiliány je spojen také tzv. Perštejnský salón – důležité společenské středisko, jež „vedla a určovala směr Marie Maxmiliána a její dcery (nynější Lobkovický palác v Praze), vázal na sebe katolickou a pro španělsky orientovanou aristokracii.

V říjnu 1582 při cestě lodí u Lince náhle Vratislav umírá. Pochován byl v rodinné hrobce v kostele v Doubravniku, ale jeho žena ho nechala převést do Prahy a je pohřben v chrámu sv. Víta na Pražském hradě.

Marie Maxmiliána Manriques de Lara měla za svůj život s Vratislavem (1555 – 1582) za 27 let manželství 21 dětí – 13 dcer a 8 synů, řada z nich zemřela již v dětství. Větší vitalitu projevovaly dcery, kterých se dospělosti dožilo sedm. Dvě z nich se ztrácejí kdesi v zahraničních kláštorech, pět z nich bylo výhodně provdáno, většinou za cizince. Přesto pět nevěst bylo pro aristokratickou rodinu velkou finanční zátěží, neboť jim bylo nutno vyplatit dle dobových norem věno. A najít ženichy, kteří by splňovali požadavky urozenosti, bohatství a správnou náboženskou orientaci – výhradně katolické vyznání nebylo nijak jednoduché. Navíc případný ženich musel s vyplacením věna chvíli počkat, než se perštejnská pokladna trochu naplní.

A co víme o jejích dcerách?

Alžběta Isabela z Pernštejna. Od 13 let byla ve Francii jako dvorní dáma Isabely Habsburské, nevěsty francouzského krále. Při návratu do Prahy oslňovala jazykovými znalostmi, plynne hovořila francouzsky, česky, německy, italsky, španělsky a latinsky. Jako jediná se provdala za života Vratislava. Bylo to roku 1578 a jejím manželem se stal Albrecht z Fürstenberka. Vratislav ji zaručil věno 20.000 zlatých, což převyšovalo úmluvu, kterou si dal spolu s bratry. Podle této úmluvy měly perštejnské dcery dostat věnem jen 5.000 zlatých.

Johana z Pernštejna se roku 1584 provdala za Fernandy de Villahermose.

Františka z Pernštejna byla provdána roku 1582 za Andrease Matyáše de Aqua-

vila, hraběte z Kasertu.

Nejznámější ze všech dcer je Polyxena z Pernštejna. Poprvé se provdala za Viléma z Rožmberka. Svatba se konala roku 1587, kdy Polyxeně bylo 21 a Vilému něco málo přes 50 let. Stala se tak jeho čtvrtou a poslední manželkou. Manželství zůstalo bezdětné a nepřineslo Vilémovi tolik očekávaného dědice.

Po smrti Viléma se provdala za Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic – svatba se konala roku 1603. Lobkovic nebyl příliš majetný, byl však vzdělaným a uznávaným politikem a hlavou české katolické šlechty. Roku 1609 se z tohoto harmonického manželství narodil jediný syn Václav Eusebius Popel z Lobkovic, předek současných příslušníků rodu Lobkoviců. Za zmínku také stojí to, že při zázračném zachránění místodržících Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka, Jaroslava Bořity z Martinic a páře Fabricia při pražské defenestraci roku 1618 (začátek 30-leté války), kteří přežili pád z oken Pražského hradu, byla podle svědectví spatřena Panna Marie, která dala dopadnout všem třem tak, že nezemřeli. Slavný mariánský zázrak měl svého prostředníka, a to Polyxenu z Pernštejna, která nechala zraněné odnést do svého paláce, kde byli ošetřeni. Bibiana Margaretha z Pernštejna. Byla nejvíce podobná svému otci, po kterém zdědila okrouhlý obličej, vysoké čelo a světlé vlasy. Byla považována za nejkrásnější dámu císařského dvora v Praze. Seznámila se se svým vrstevníkem markýzem Františkem Gonzago Castiglione, který se pokoušel dosáhnout navrácení mantovského vévodství v Itálii. Svatba se konala v roce 1598. Vyplacení věna se do své smrti nedočkala.

Toliko něco málo o Marii Maxmiliáně a některých dcerách, kterým byla letoš-

ní vernisáž věnována. Mimo tohoto si návštěvníci ve starém křídle tovačovského zámku prohlédli ukázkou prostřeného svatebního stolu Vratislava z Pernštejna a Marie Maxmiliány. Soubor jídelních talířů - kopie zhotovené podle archeologických nálezů na Pražském hradě. Originální soubor jídelního servisu včetně lahví, konvic a různých typů mis a misek objednal Vratislav z Pernštejna při příležitosti sňatku s Marií Maxmiliánou. Majolikový soubor byl zdoben pernstýnsko-mendozským znakem a znakem Zlatého rouna a byl zřejmě vyroben v Itálii. Talíře pro obecně prospěšnou společnost Tovačovský zámek zapůjčil Památkový ústav. Dále se dozvěděli, že v renesanci se jídlo nepoužívalo jen k jídlu, ale také k potěše ducha a oka. Z pokrmů se vytvářela různá zátiší. Vytvářely se různé kompozice – hrady, zahrady. Návštěvníci mohli zhlédnout jednu z těchto kompozic – zahradu. V neposlední řadě si mohli prohlédnout vystavené šaty, které byly věrnou kopií stylu španělské renesanční módy a byly vytvořeny podle šatů dcery císaře Maxmiliána, rakouské arcivévodkyně Anny Habsburské, která byla poslední manželkou španělského krále a vlastního strýce

Filipa II. Tuto módu do českých zemí přinesla Marie Maxmilián z Pernštejna. Šaty na vernisáž zapůjčila jejich autorka Ing. Martina Hřibová, PhD. ze Zlína. Navštěvníci se také dozvěděli něco o renesanční módě.

7. října 2012 proběhl slavnostní křest knihy - JUDr. Jaroslav Kreml 1932-2008, sborník k nedožitým osmdesátinám historika a spisovatele. Tento sborník ve zkratce připomíná tuto významnou osobu, mimořádně pracovitěho člověka se zájmem o regionální historii, jakou jistě dr. Kreml byl. Kniha připomíná jeho životní kroky, osobní vzpomínky doplnili

všichni, kteří ho znali. Kniha je doplněna úryvky z knih, na kterých se podílel, a je zakončena bibliografií. Knihu pokřtili senátorka Božena Sekaninová, předseda mikroregionu Střední Haná a starosta města Kojetína ing. Jiří Šírek, starosta města Tovačova Mgr. Bc. Leon Bouchal a starosta městyse Dub nad Moravou Vítězslav Křesina. Knihu vydala obecně prospěšná společnost Tovačovský zámek, Klub přátel JUDr. Jaroslava Kremla. Závěr roku patří Vánocům na zámku. Pokud si budete chtít alespoň na chvíli odpočinout od hektických příprav, povolit uzdu své fantazii, určitě zavítejte do prostor tovačovského zámku ve dnech

15. a 16. prosince 2012, kde bude pro všechny připraven bohatý program, ze kterého si každý vybere.

Závěrem mi dovolu, abych v zastoupení obecně prospěšné společnosti Tovačovský zámek poděkoval všem, kteří jakýmkoli způsobem v letošním roce podporovali činnost naší společnosti, a také těm, kteří se účastnili našich akcí. Doufám, že nám zůstanete věrni i v roce 2013.

Všem obyvatelům města přejeme příjemné prožití svátků vánočních a do roku 2013 hodně zdraví, štěstí a osobní spokojenosti. Ať se Vám splní všechno to, co si v novém roce budete přát.

Mgr. Antonín Havlin

Vzpomínky

„Život zemřelých je uložen v paměti žijících.“ Cicero

Některé životní situace nás tak zaskočí, že na ně ani po letech nejsme schopni bez emocí reagovat ani se s nimi smířit. Jednou takovou nenávratnou a definitivní bývá smrt. Najednou přesně víme, co jsme zemřelému chtěli říct a neřekli, vybavuje se nám, co řekl on. S jistotou víme jen jediné, že to, co slíbil, už nikdy nesplní a že nám už po zbytek života bude chybět jeho láska, jeho přátelství, jeho názory, jeho postřehy, jeho smích, jeho pláč, jeho vtipky, jeho přítomnost – jeho osobnost.

Všechny, kteří jsme jej znali, zaskočila v srpnu smrt Mirka Konečného – tovačovského rodáka a troufám si říct i tovačovského patriota, což ostatně svou činností dokazoval dosti často. Dneska mu už těžko za všechno poděkujeme, nepoplácáme ho po rameni ani s ním už nikdy nic neprodiskutujeme. Zůstaly nám na něj vzpomínky a mně osobně se našťěstí vybavují jen ty veselé, protože Mírek byl člověk společenský a dovedl se od srdce zasmát.

Jak na něj vzpomínají kamarádi a nejbližší přátelé z Dobrovolného divadla tovačovského si můžete přečíst níže a pokud jste jej znali, vzpomínejte na něj s námi, protože 30. listopadu by oslavil čtyřicáté čtvrté narozeniny.

Kvetazaj

*„...nebo mám zpovzdálí sledovat ten cirkus?“
(Grumio, Komédie o zkrocení (V. Beran))*

Dne 26. července 2012 všichni členové souboru s napětím pozorovali oblohu a podle svých možností, někteří nasliněným prstem ve větru, jiní utřeným prstem na displeji dotykového telefonu, předvíдали, zda a za jakého počasí se odehraje dlouho a toužebně očekávaná venkovní premiéra divadelní hry Václava Berana: Komédie o zkrocení, kterou jsme zkoušeli úmorně dlouho, dokonce tak dlouho, že si představitel jedné z hlavních rolí - Mira, stihl takřka jíc „bokem“ nazkoušet a několikrát odehrát Bernarda v úspěšném představení DS Hanácká scéna MěKS Kojetín, Modré z nebe (autor: Marc Camoletti).

Za mírných přeháněk jsme v areálu tovačovského zámku přeměňovali podium na středověkou Padovu a sebe přesvědčovali, že diváků bude určitě víc než nás. Naštěstí se počasí vyjasnilo a lidé si za námi cestu našli a ... nemuseli litovat, přes drobné nedostatky se publikum bavilo... Počáteční ševelení se postu-

pem času měnilo v hlasitý smích a občasné výbuchy smíchu doprovázené blaženým chrochtáním smíchem unavených diváků. Nejsilněji, nejčastěji a nejupřímněji se smích ozýval vždy, když se na pódiu objevil Mira, ať už jako líný a ufnukaný Grumio nebo vykutálený Tranio. Po úspěšné premiéře jsme všichni zářili štěstím.

Vědět, že toto představení bude Mirovou tovačovskou derniérou, nikdy bychom jej neodehráli. Ale jsou věci, které nelze změnit, a tak, „Předsedo“, sleduj ten náš cirkus aspoň zpovzdálí a věz, že když nám budou lidé tleskat, tak budou tak trochu tleskat i Tobě, protože bez Tebe by v Tovačově divadlo znovu neobživlo. Miro, děkujeme Ti, že jsme spolu s Tebou mohli hrát...

Kamarádi z DDT

„...A vešed k ní Anděl, řekl: Zdravas buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná tys mezi ženami. Ona pak uslyševši jej užasla nad jeho řeči a myslila, jaké to bylo pozdravení. I řekl jí Anděl: Neboj se, Maria, neboť jsi nalezla milost u Boha. Hle, počneš v životě a porodíš syn a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a synem Nejvyššího slouti bude....“
Lukáš(I, 26-38).

Vážení čtenáři,
chtěli bychom přispět k pohodě přicházejících svátečních dnů, a proto jsme pro vás připravili pro tuto zvláštní příležitost vánoční přílohu. Vánoční téma na nás útočí ze všech stran už od podzimu, kdy obchodní řetězce a další prodejci čehokoliv vytáhnou do boje o zisk trpytivými ozdobami, podbíživými melodiemi a luxusními dárky v blýskavých obalech. Mám obavu, že naše společnost čím dál více začíná pohrdat vším, co nemá ekonomickou hodnotu a vnitřní obsah Vánoc se některým lidem začíná vzdalovat. Jinými slovy je třeba vracet se k jejich původnímu

smyslu, neboť podvědomě – navzdory pulzující moderní ekonomotechnospolečnosti válcující morální hodnoty a duchovní atmosféru – toužíme po pocitu lidské sounáležitosti, po lásce, harmonii a po bezpečí rodinného zázemí, přátelství. A nejen o Vánocích. Na hrozící prázdnotu a povrchnost upozorňoval i český spisovatel Karel Čapek a připomínal lidem, že: „v tom právě je zvláštní zázračnost dárku, že radost z něho přesahuje jeho cenu.“ Doufáme, že i náš dárek v podobě této vánoční přílohy, milí čtenáři, pomůže naladit atmosféru pohody a radosti u vás doma.

Vánoce mého dětství - Zdena Dočkalová

Čekání na zlaté prasátko, na které jsme opravdu věřili, jsme si krátili celodenními hrami na kopečkách okolo hřiště. Děti z celé vesnice popadly sáně rohačky/ nám je udělal strýc stolař, zaměstnanec TON Bystřice pod Hostýnem/ a hurá na hřiště. Ani jedno dítě nechybělo. Nikdo nenesl svačinu. Drželi jsme půst. Žízeň zahnal čistý sníh.

Jak se začalo šerit, nastal čas ukončit hry a upalovat domů, kde čekal stromeček, štedrovečerní večere a maminka, která se o vše postarala.

Stůl se neprohýbal pod dobrotami jako dnes. K večeri jsme mívali houbovou polévku, krupičnou kaši s perníkem, v misce byly vařené křížaly, nechyběly ani ořechy, jablka a miska s medem a cukroví. S večerí se nezapomínalo ani na dobytek. Krávy, kozy, prase, králíci, pes a kočka dostali kousek chleba s medem.

Pod stromečkem většinou žádné dárky nebyly, ale nechyběla láska a dobrá pohoda. Zapálené obyčejné svíčky, fondánové bonbony v barevných papírcích, prskavky a koledy dodaly večeru opravdové kouzlo. Nemysleli jsme jen na sebe, ale i na děti, které na tom nebyly dobře. U nás byli dva chlapci, kteří po setmění vzali košík, roh a

chodili dědinou s troubením. Hospodyně už měly připravené dobroty na talířích a sypaly jim je do košíku. Vánoce měli i oni. Když jsem měla asi devět roků, dostala jsem pod stromeček knížku Sůl nad zlato. Četla jsem ji tak dlouho, až jsem ji uměla celou zpaměti. Některé pasáže umím dodnes. Kniha má v úvodu krásné motto, které by mělo platit i dnes:

„Ať v každém domě mají stůl
a na něm boží chléb a sůl.
Jsou nad zlato a nad poklad.“

Ať není nikdy nedostatku
o bílou sůl a bílou patku:
Ať nikdy není nikde hlad.“

Stromečku, vstávej,
ovoce dávej,
uměj se, ustroj se,
je Štědrý den. /lidová/

Vzpomínka na moje Vánoce v dětství a dospívání – Bohumil Venclík

Pokud si pamatuji, rodiče se nám snažili udělat radostné Vánoce. Stromeček byl ozdoben malými jablíčky, ořechy s perníkovými figurkami, které nám upekla maminka. Jako dárky jsem dostával praktické oblečení, které bylo k dostání i mimo Vánoce. Jako první hračku jsem dostal obrázkové kostky, ze kterých šly sestavit obrázky. Když jsem již dovedl číst, tak jsem dostával pohádkové knížky – Krakonošův stromeček, Kašpárek, Spejbl a Hurvínek a jiné. Největší dárek, který jsem jako dítě dostal, byly tříčtvrteční housle. V tu dobu jsme již se starší sestrou vyráběli papírové řetězce. Z barevných papírů jsme si nastříhali pásy a ty jsme slepovali do sebe, až vznikl řetěz. Prožíval jsem šťastné mládí, třebaže peněz u nás nebylo nazbyt, tatínek tratil mnoho peněz mezi zákazníky.

Štedrovečerní večere probíhala pod svítícím vánočním stromkem. Podle zvyku v rodině byla hrachová polévka a pak omáčka ze sušených švestek, křížalek, rozinek a ořechů. Říkali jí polská omáčka. Ryby se u nás nejedly. Maminka upekla nějaké cukroví, pak vánočku, ze které tatínek po kousku donesl kravám i praseti. Ještě před večerí jsme zašli na hřbitov rozsvítit svíčky našim zemřelým.

Ze zvyků: krájeli jsme napříč jablka, abychom věděli, zda budeme v příštím roce zdraví. Tatínek rozpustil olovo a odléval je do vody

a podle toho, jaký předmět vznikl, museli jsme hádat, co představuje. Rodiče měli také přichystanou výslužku a nějaké peníze pro opatrovníka býků. Očekávali jsme, až zatroubí a ozvou se koledy, které zpívaly jeho děti. Zdálo se, že nic nemůže rušit poklidný rodinný život.

Až přišel prosinec roku 1943 a my prožili nejsmutnější Vánoce v životě. V tu dobu jsem byl vězněn ve vyšetřovací vazbě v budově krajského soudu v Olomouci. Příčina je známa. Byl jsem vězněn v cele, ve které byla hrozná zima, topení nehřálo, tatínek byl o patro výš a maminka na ženském oddělení. Z naší cely bylo vidět přes vysokou zeď do bytů naproti věznici. Bylo vidět, jak strojí vánoční stromeček, pak na Štědrý den, jak zasedají k večerí a jak se radují z dárků. My dostali k večerí – asi to měl být – bramborový salát a kousek něčeho, co mělo být maso. Bylo to o nervy, neb jsme byli hladem tak zesláblí, že jsme nemohli skoro chodit. Naproti lidé svobodní, užívající si vánoční pohody. Dostal jsem zánět pohrudnice a přečkal bez následků, ale srdce si léčím doposud.

Vánoce 1944 byly ještě smutnější, tatínek na Pankráci popraven, maminka na pochodu smrti z Breslau až do Drážďan. A my o ní nic nevěděli. Takové poslední Vánoce za okupace prožívaly tisíce rodin, jejichž rodinní příslušníci trpěli v koncentračních táborech a nebo byli umučeni. Tato místa stále v rodinách chybí!

„A byli v téže krajině pastýři ponocující a stráž noční držíce nad svým stádem. A hle, Anděl Páně stanul u nich a řekl jim: Nebojte se, neboť hle, zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel, tj. Kristus Pán v městě Davidově. A toto bude vám znamením: Naleznete dítě plénkami ovnuté a položené v jeslích. A hned na to bylo s Andělem množství zástupů nebeských, kteří chválili Boha říkajíce: Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“
Lukáš(2, 11-14)

MALÁ ANKETA O VELKÝCH (A URČITĚ NEJEN) VÁNOČNÍCH PŘÁNÍCH

Děti navštěvující zámecký kroužek při o.p.s. Tovačovský zámek položily vyučujícím a svým spolužákům 3 otázky: Těšíte se na Vánoce a proč? Co si přejete pod stromeček? Co byste popřáli k Vánocům všem lidem? Některé z odpovědí nyní uvádíme.

P.S.: Kdyby bylo možné všechna přání respondentů propojit v jeden řetěz, sešly by se vedle sebe ty nejdůležitější lidské hodnoty, které jsme v textu zvýraznili tučně. Zakroužkujte svůj vlastní žebříček hodnot a porovnejte, nakolik se váš výběr shoduje s přáními dětí a jejich vyučujících.

„Těším se na dárky, hlavně na dotykový mobil. A lidem chci popřát, aby byli zdraví.“

Marek Z., 3.A

„Těším se na prázdniny a pod stromečkem bych chtěl najít živého mimozemšťana. Všem lidem přeji bohatství...“

Martin Č., 4. tř.

„Těším se na prázdniny a na ježíška. Chtěl bych MP4 a lego. A lidem přeji světový mír.“

Lukáš H., 4. tř.

„Že dostanu dárky, chtěla bych morče zrzka a notebook. A lidem přeji, aby je nenapadli roboti.“

D. S., 4. tř.

„Ano, těším se, že budeme všichni spolu. A co bych popřála všem lidem? Hodně lásky.“

M.CH, 6. tř.

„Ano, těším se na Vánoce, protože zpíváme koledy. Přeji si, aby byla moje rodina zdravá. Všem lidem přeju šťastné a veselé Vánoce.“

T.B., 7.A

„Budeme celá rodina spolu! Pod stromeček si zatím nepřeju nic. Všem lidem přeju hodně zdraví.“

T.F., 7.B

„Jo, budou tu lidé, které mám rád. Zatím jsem nad tím nepřemýšlel. Hlavně zdraví a štěstí.“

J.B., 7.B

„Vánoce jsou moc hezké svátky plné radosti, pohody a štěstí. Pro mne není ani tak důležité, co bude pod stromečkem, ale co bude kolem něj – blízcí lidé, krásná atmosféra, pohoda, klid. Lidem chci popřát, aby byli šťastní, spokojení a dokázali si vážít i malých věcí. Ať se prostě mají co nejlépe.“

A.F., vyučující 2. stupně

„Těším se na Vánoce pro pohodu a klid. Přál bych si dobré lidské vztahy a všem lidem pohodu, zdraví a klidné prožití Vánoc.“

P. V., zástupce ŘŠ

„Ano, těším se na Vánoce, protože všichni budeme spolu. Pod stromeček si přeji klid a pohodu. A všem lidem bych popřála hlavně zdraví.“

A.K., vychovatelka ŠD

„Těším se na Vánoce? Ano i ne. Mám ráda atmosféru tradičních Vánoc, zvyků a vůní, ale mrzí mě čím dál větší shon a nervozita před. Pod stromeček si přeji šťastné jiskřičky v očích mých dětí, úsměvy všech blízkých, pohodu a klid ve chvílích se svou rodinou. A všem lidem štěstí, zdraví, pohodu, spokojenost. Aby se mohli radovat z každé chvíle, aby se dokázali zastavit, vnímat, nasávat Vánoce jinak, snít.“

P.N., vyučující 2. stupně

„Budeme připravovat Vánoce na zámku a budeme všichni s rodinou pohromadě. Přeji si, abychom byli všichni zdraví a všem lidem přeji klidné, tiché svátky plné lásky a vzájemného porozumění a aby si vážili chvíli, kdy můžou být spolu.“

A. N., vyučující 1. stupně

„Mám ráda vánoční atmosféru s celou rodinou a pod stromeček si přeji zdraví, klid a pohodu a lidem, aby se měli rádi a našli si na sebe čas.“

J. J., vyučující 1. st.

Při realizaci vánoční ankety spolupracovali členové a členky zámeckého kroužku při o.p.s. Tovačovský zámek: M. Křepelková, K. Hodinová, L. Nemrava, M. Ligačová a T. Voldánová.

Ilustrace M. Alše z Špalíčku národních písní a říkadel

„Jan odpověděl jim řka: Já křtím vodou, ale uprostřed vás stojí, jehož vy neznáte. Jest to ten, jenž po mně přijíti má, jenž přede mnou jest, jemuž já nejsem hoden rozvázati řeménky u obuvi jeho.“
Jan (I, 19-28)

ZÁZNAMY O POČASÍ V DOBĚ VÁNOČNÍ V KRONIKÁCH TOVAČOVA

Ilustrace M. Alše z Špalíčku národních písní a říkadel

Průběh počasí, které život lidí významně ovlivňovalo, pozoroval, vyhodnocoval a zaznamenával člověk od počátku své historie. Ukládal svá pozorování do pranostik i do kronik. Pátrala jsem v pamětních knihách města Tovačova v písemnostech Státního okresního archivu Přerov a objevila tu kratší, tu velmi pečlivé, detailnější popisy prosincového a lednového počasí. Možná si na některé vrtkavé rozmary počasí z minulých let uvedené v našem výběru vzpomenete...

Klouže-li Kateřina po ledě, chodí Štěpán po blátě.

„V polovině listopadu začalo mrznout. Mrazy se stále stupňovaly, až 3. prosince jsme u nás naměřili – 17°C. Mrzlo i přes den, takže musely být přerušeny téměř všechny práce na polích i v zahradách. Pak nastala kratší obleva s dešťovými a sněhovými přeháňkami. Ještě 10. prosince vyskočil opět mráz na – 15°C a to byl poslední mráz v roce 1973. Nastala obleva se zataženou oblohou a občasným mrholením. Vánoce zůstaly na blátě bez sněhu.“
Záznam z roku 1973

Jaké je počasí na sv. Barboru, takové bývá až do Vánoc.

„Sněhu bylo zatím málo, jen poprašek. Těsně před vánočními svátky nastala prudká obleva, sníh roztál a Vánoce byly opravdu na blátě. Na Štěpána se však znovu ochladilo, začalo mrznout a sněžit. Do konce roku napadlo u nás asi 15 cm sněhu. Noční teploty byly kolem – 10°C, denní málo pod nulou.“
Záznam z roku 1963

Když na Mikuláše prší, zima lidí hodně zkruší.

„Otopu jest také čím dál tím méně, ač zima jest velmi tuhá. Teploměr klesá pod mínus 20 °C.“

Záznam z roku 1942

Na Štědrý večer hvězdičky – ponesou vajíčka slepičky.

Mráz na Boží narození - zima se udrží bez proměny.

„Zima přihlásila se až 26. listopadu. Silná vlna mrazu zasáhla celou republiku ve dnech 3. a 4. prosince, kdy bylo 17 °C, a držela až přes Vánoce.“

Zima přihlásila se až 26. listopadu. Silná vlna mrazu zasáhla celou republiku ve dnech 3. a 4. prosince, kdy bylo 17 °C a držela až přes Vánoce.

Záznam z roku 1933

Na Boží hod vánoční sníh, hodně obilí bude na polích.

„Svémi teplotami se tento měsíc dá hodnotit spíše jako měsíc podzimu. Teprve ke konci druhé dekády zamrzlo a letos mrzlo i přes vánoční svátky. Převážná část měsíce měla zataženou oblohu a sníh se objevil až v závěru roku, kdy napadlo 10 cm a posledního dne roku pak dalších 15 cm.“
Záznam z roku 2000

Když na Štěpána silný vítr bouří, vinař smutně oči mhouří.

„Začátek nového roku byl skutečně na naše poměry nečekaný. Zatímco po předchozích dnech závěru minulého roku bylo poměrně teplo a ještě o půlnoci na 1. ledna bylo + 7 °C, ráno jsem naměřil ještě +1°C, bylo v poledne již – 2 – 3 °C a odpoledne začal foukat studený vítr a poletoval sníh. Teplota stále klesala a v 19 hodin bylo již – 14°C.....Takovéto nepříznivé a naše podmínky nepříjemné počasí kruté zasáhlo náš hospodářský život a vynutilo si rázná celospolečenská opatření. Vláda vyhlásila okamžitá opatření k rozložení pracovních směn na závodech, v kancelářích.....Televize vysílá až od 20. hodiny a jen na I. programu od 6. ledna....Prefa zastavila výrobu a zaměstnanci nastoupili dovolenou....Veřejné osvětlení města bylo sníženo na 50%.....Řeka Morava, Bečva i mlýnský náhon jsou zamrzlé.....Ve školách vyhlášeny mimořádné zimní prázdniny nejprve od 8. do 12. ledna a poté prodlouženy do 29.ledna.Děti si jedenkrát týdně chodí pro úkoly.“
Záznam z roku 1979

Vánoční příloha Tovačovského kamelotu

„...a hle, hvězda, kterou byli uviděli na východě, předcházela je, až přišedši stanula nad místem, kde bylo dítě. Uzřevše hvězdu, zardovali se radostí velikou. I vešedše do domu, našli dítě s Marií, matkou jeho, a padše klaněli se jemu, a převřevše poklady své, obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.“
Matouš(2,1-12)

VÁNOČNÍ KOUTEK PRO DĚTI

Hádej, hádej, hadači.....

Ve dne plné, v noci prázdné.
Co je to?

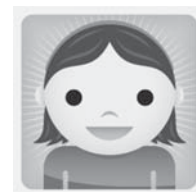
Který ptáček
nosí fráček?

Dvě kukačky vedle sebe sedí,
jedna druhou nevidí.

Co je jenom tvoje, ale ostatní to užívají
víc než ty?

Doplň do veršů chybějící slova:

Koleda, koleda,.....
co to ..... ve džbáně?
Nesu, nesu .....
upad jsem s ní na .....
Psi se na mě .....
.....mi snědli.

Připravila: Michaela Křepelková, členka zámeckého kroužku

Zvládneš doplnit chybějící slova?

Na špičku vánočního stromu pa-
tří vánoční .....
Pod stromečkem lidé míva-
jí vánoční .....
V tom ..... leží Ježí-
šek v ..... Na Ježíška dý-
chá.....

Popletená písmena

Tiskařský šotek si zařádl a popletl správné pořadí písmen v těchto slovech. Vyluštíš je? Napiš nebo namaluj správná řešení:

Č Í V O N N Á O M E S K R T   _____

Z O D O B Y   _____

D R Á K Y   _____

P A R K V S Y K   _____

Nad ním stojí jeho matka .....
a otec, který se jmenuje .....
a má v ruce ..... hůl. Nad
betlémem je velká hvězda, které se
říká.....

Připravila: Klára Hodinová, členka zámeckého kroužku

Tajný vzkaz

Vzkaz, který vám posíláme s dětmi ze zámeckého kroužku, je napsán šifrou. Pokud si ho chcete přečíst, musíte nad každé písmeno napsat písmeno, které po něm následuje v abecedě(písmena s háčky vyřazena, při kontrole se háčky a čárky doplňte sami):

Q N K M C H B J V, Q N K M C H B J V, B N S N Y U N M C H U M C H H ?

L Z L C H M B C H M V O C H R M C H B J V, U Z M N B D Z R M C H H .

Porodila panna synka
ve městě Betlémě,
vložíla ho do jesliček,
vesele mu pějme. /lidová – ze Sušic/

František Nepil: Dopis Ježíškovi

Milý Ježíšku, nehněvej se, jestli tě budím, já jsem se totiž nikde nedočetl, do kolika v neděli spíš. Ale hlavně si nemysli, že si na tebe vzpomenu, jenom když se blíží Vánoce a když je v dohlednu tvoje nadílka. To je náhodou jenom náhoda – já naopak na tebe občas vzpomínám každou chvíli pořád a dobře vím, že přinést něco pod stromeček není tvou povinností. Že tak odměňuješ jen ty, kteří si to opravdu zaslouží. A to já třeba ani nejsem.

Ale pro případ, že bych to přece jen byl, Ti píšu, co bych rád. Mně totiž nemusíš nic povídat, já vím moc dobře, co to je vymýšlet pro někoho dárek, když člověk neví co dřív a když musí dělat spoustu jiných věcí. A kromě toho tě asi příjemně překvapím, protože ta přání mám jenom tři.

Především bych si přál, aby tady u nás bylo hezky, i když nám nejde o hlavu. Aby náš národ nebyl nejskvělejší jenom když je s ním zle. Vzpomeň si, Ježíšku, jak lidi stáli při sobě, když Ti bylo teprve 1938, 1939 a dál, i když jsi měl ještě 1944. narozeniny. V krámech byl samý umělý med, ponožky na body, vajíčka na lístky, zákaz tancování, zavřené školy a ještě mnohem horší věci, ale lidé se rádi viděli a věděli, že patří k sobě, i když i mezi nimi byly také černé ovce. ....

Za druhé bych si přál pod stromeček, milý Ježíšku, abych nemusel věčně poslouchat, že za to staré a špatné neseme odpovědnost „my všichni“. Já vím, že jsem si už na to měl zvyknout, neboť slyším div ne celý život, jak všichni můžeme za to či ono. Čtyřicet let jsem byl například odpovědný za světový mír, jak nám říkali. Já byl odpovědný za mír, pan Pelc taky, Vašek Větvíčka, teta Mařka, Vojtíšek z Libin, co jed' psy, Karel Hoger, všichni jsme prý nesli odpovědnost, jestli někam začnou lítat rakety a jestli někam vtrhnou tanky. ....

Třetí přání mám, milý Ježíšku, a spíš na Tvého tatínka, protože on dovede i vnukat. Ale řeknu to tobě, protože ty mu to můžeš jako naznačit, tak jako nasadit do hlavy. On na Tebe dá, vždyť jsi jeho jediný synáček a jedináčkům splní tatínkové všechno dřív, než si o to řeknou.

Naznač tedy, milý Ježíšku, tatínkovi, co má vnuknout členům našich zákonodárných sborů. Těm, co je tak honíme, co na nich chceme, aby bez zamýšlení, bez rozvažování, ještě tyž samý den vymysleli a uzákonili něco moudrého a ze všech stran pečlivě zvažovaného. Naznač tedy, milý Ježíšku, ať jim vnukne tohle: aby úplně každý zákon a každé usnesení sloužily především a hlavně těm lidem, kterým bys ty, Ježíšku, nadělil něco pod stromeček. Aby tedy nechránily zloděje před okradeným, násilníka před napadeným, povaleče před člověkem, který poctivě pracuje, výtržníka před napadeným a podvodníka před podvedeným. Demokracie, to je přece soustava dobrých a spravedlivých zákonů. A mně jde o to, aby poctiví lidé necítili jako prostomyslní a podvedení truhlíci na demokracii, kterou si vymodlili, ale nad kterou si mnou ruce vykukové a rošťáckové, co by se měli bát chodit po ulici.

Milý Ježíšku, mám chuť ještě nejméně na tři další přání, ale obávám se, že by sis pomyslel: podej čertu prst a chce hned celou ruku. Tak raději už mlčím.

Z knihy fejetonů Františka Nepila *Já Ti nesu veselého beránka ze stáda svého*

Koleda

Nastala nám již koleda,
poslouchejte, páni,
slyšte, věci o Betlémě
zase se nám zdály.

A co popřát na závěr všem dobrým lidem?

V první řadě zdraví. I když to možná zní jako klišé, zdraví není samozřejmost. Tak tedy hodně zdraví. A hned za ním řadím přání, aby vždy někde v nás zůstala malá radost a slušní lidé kolem.

Mg. Jitka Pěchová, členka redakční rady

RADOSTNÉ VÁNOCE

*Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid.
Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.“*

Lk 2, 10-11

Zanedlouho budeme opět slavit Vánoce.

Přejeme si, aby byly radostné - jak jinak - a jako takové je budeme přát i jiným.

Co se ale dnes rozumí přáním: „Radostné Vánoce?“

Budou nás jím oslovovat vánočně vyzdobené supermarkety i výkladní skříně obchodů, přestože většinu své korespondence nebo svých sdělení již vyřizujeme e-mailovou poštou nebo SMSkami, poštovní doručovatelé budou toto přání roznášet na tisících a tisících vánočních pohlednicích, lidé se budou potkávat na ulicích, potřásat si rukama a navzájem si říkat: „Veselé Vánoce!“

I o letošních Vánocích k nám bude ze všech stran a v různých podobách opět doléhat: „**Radostné Vánoce!**“

Ale co to vlastně „radostné Vánoce“ jsou?

Je to pár dní volna po dnech shonu a shánění, příprav a nervozity?

Tedy odpočinek, dobré jídlo a pití?

Nebo za radostnými Vánocemi vidíme jen překvapení z dárků, které uspokojí naše mnohé touhy, přání a očekávání?

Nebo je to kouzlo domova, rodinného krbu?

I to je něco velmi vzácného a radostného.

Radost k Vánocům skutečně patří, o tom nejmenších pochyb.

„Vánoce“, to opravdu znamená jiným slovem radost.

Proto také vánoční evangelium je především zvěstování radosti: „**Zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid.**“

Tak to tam stojí černé na bílém.

Avšak tato radost je přece poněkud jiná, než na jakou myslíváme, když toto slovo vyslovíme.

Je možné říci, že ta naše vánoční radost je jen slabým odvarem radosti, o níž svědčí andělské zvěstování.

Tam, kde ona pravá radost z Vánoc i našeho života jako takového vyprchala, tam se ji snažíme nějak nahradit, vyplnit prázdné místo, sami si ji připravit a navodit.

Jako kdyby chtěl podříznutý stromek nahradit krásu celého živoucího lesa.

Taková bývá ta naše vánoční radost. Je předem podřátá, odsouzená k uschnutí jako ten vánoční stromek, který ztratil svůj kořen.

Radost, ke které nás vybízí vánoční evangelium, je radostí opravdovou a trvalou, má kořen i svůj hluboký zdroj. Je to radost nezávislá na našich pocitech, na našem úspěchu nebo neúspěchu, nezávislá na poměrech ve světě i kolem nás.

Je to radost, která do tohoto světa přichází, radost, kterou nám připravil někdo jiný. Ten, který na nás myslel od počátku stvoření a nepřestal nás milovat, třebaže s naší láskou a oddaností vůči němu to bylo a je všelijaké.

Bůh sám nám tuto radost nabízí.

Jejím ztělesněním není nikdo jiný než Ježíš Kristus – Pán.

V něm mezi nás přišel sám Bůh, jak to vyznávají křesťané všech vyznání, národů a generací.

Proto se smíme a máme radovat tou velkou radostí, která přesahuje každou bolest, ztrátu, úzkost i smutek.

„**Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán!**“

P. Josef Svoboda

První Senior symposium v Tovačově

Rok 2012 byl vyhlášen Evropským rokem aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity. Po celé republice se během tohoto roku konalo velké množství akcí věnovaných seniorům. V rámci regionu bylo Magistrátem města Přerova vybráno několik měst, která měla možnost hostit seniorská symposia. Naše město bylo jedním z nich.

První Senior symposium v Tovačově se uskutečnilo v pondělí 15. října 2012 ve sportovní hale v Tovačově a zúčastnilo se ho téměř 150 seniorů z Tovačova, Lobodice, Oplocan a Troubek. Symposium zahájili starosta města Tovačova Mgr. Leon Bouchal a náměstek primátora města Přerova Mgr. Dušan Hluzín.

Vlastní odborný program symposia byl rozčleněn do 3 tematických bloků. Přednášky z oblasti sociální politiky pro nás připravili náměstek ministra práce a sociálních věcí Mgr. Jan Dobeš, zástupci oddělení sociální pomoci KÚ Olomouckého kraje, Magistrátu města Přerova, ale i zástupci našeho města paní Mgr. Lenka Olivová, ředitelka Domova pro seniory v Tovačově, a zástupce města

Tovačova paní Emílie Doleželová.

Blok věnovaný psychologii aktivního stárnutí vyplnily přednášky PhDr. Blanky Rektorové z psychosociálního centra Přerov, p. Pavla Hofírka, děkana římskokatolické farnosti Přerov, a vystoupení ředitelky Univerzity třetího věku při Palackého univerzitě Olomouc PhDr. Mgr. Naděždy Špatenkové, PhD.

Blok věnovaný zdravotnické problematice zahájil prim. MUDr. Jiří Selucký z ortopedického oddělení nemocnice Přerov. MUDr. Michaela Hustá z oční Eurokliniky Olomouc se věnovala možnostem léčby očních nemocí v seniorském věku a MUDr. Jaroslav Zedek, přímář LDN Nemocnice Přerov, nás na závěr seznámil s problematikou gerontologie.

Přestávky mezi jednotlivými odbornými bloky vyplnil vždy krátký kulturní program. Návštěvníci si mohli zazpívat se školním dechovým orchestrem ZUŠ Kojetín nebo obdivovat vystoupení 18 tanečnic ve zralém věku z Kralic na Hané, kteří si říkají Druhý dech.

Po celé odpoledne byly v přísálí sportovní haly připraveny prezentace před-

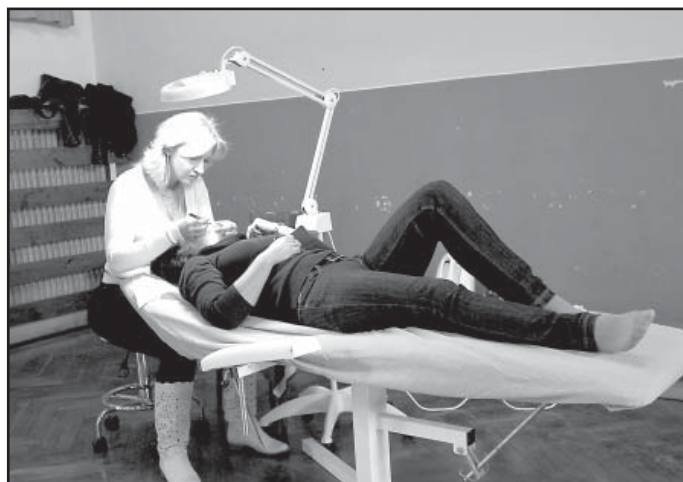
stavující nabídky služeb pro seniory, ukázky zdravotnických služeb (měření krevního tlaku, vyšetření hladiny cukru, vyšetření zraku) a ukázky kosmetických služeb paní Ivety Kohnové a Kateřiny Černé.

Během celého senior symposia se o návštěvníky ochotně staraly členky komise pro rodinu a komise pro styk s veřejností. Chutné občerstvení zajišťovaly paní Vlasta a Adéla Svobodovy z Vinárny Esko. Prostředí sportovní haly nám pomohly zpříjemnit děti z MŠ a ZŠ v Tovačově svými kresbami a portréty prarodičů.

První Senior symposium v Tovačově se setkal s velmi kladnými ohlasy. Program byl všestranný a každý host si mohl najít téma, které ho zaujalo, a dozvědět se něco nového. Potěšil i malý dárek pro radost, který obdržel každý návštěvník našeho symposia.

Chtěla bych tímto poděkovat všem, kteří se symposia zúčastnili, ale hlavně všem, kteří se na zdárném průběhu celého odpoledne podíleli.

MUDr. Dagmar Bouchalová

Výlov Hradeckého rybníka

Největší akcí, která se v tomto roce v našem městě konala, byl opět Slavnostní výlov Hradeckého rybníka. Probíhal v sobotu 20. 10. 2012 a v neděli 21. 10. 2012. Město Tovačov se na této akci podílí již šestým rokem zajištěním stánkového prodeje v části ulic Kpt. Jaroše a Podzámčí a také regulací dopravy. V poslední době mám však pocit, že se tradiční výlov mění na nějakou obdobu Matějské poutě. Tento stav se

mi nelíbí a nelíbí se také dalším občanům našeho města. Kritiku jsem si letos vyslechl mnohokrát. Domnívám se, že pomalu nazrává čas na nějakou změnu.

Výlovu v tomto roce počasí přálo, ranní mlhy a nízké teploty byly dobré pro ryby a krásné slunečné počasí po obědě bylo příjemné zase pro všechny návštěvníky. Těch přijelo letos do Tovačova asi 15 tisíc. Jeden z našich občanů mi na výlovu položil otáz-

ku týkající se osudu finančního výtěžku ze stánkového prodeje. Po odečtení všech nákladů (mobilní WC, ostraha, hasiči, úklid atd.) zbylo v rozpočtu města 70 tis. Kč. V této souvislosti mám dobrou zprávu pro všechny rodiče s dětmi, kteří využívají dětské hřiště vedle mateřské školy. Tyto finanční prostředky budou použity na výměnu mobiliáře tohoto hřiště v roce 2013.

LB

Krátká fotoreportáž z letošního výlovu

Pátek 19. 10. 2012 – Přípravy

Sobota 20. 10. 2012 – Výlov

Neděle 21. 10. 2012 – Konec

autor fotografií LB

Naučná stezka Po stopách bitvy u Tovačova 1866

Všimaví občané jistě nepřehlédli, že na různých místech v Tovačově a jeho blízkém okolí vyrostly nové informační tabule upozorňující na naučnou stezku věnovanou válce roku 1866. Mgr. Jiří Synek, technický referent pro Moravu a Slezsko, a Jiří Synek, technický referent pro Čechy mimo bojiště (oba členové Spolku pro udržování památek z války roku 1866) členům Tovačovského kamelotu ochotně poskytli bližší informace o projektu:

„V této době vzniká v Tovačově a v jeho okolí první naučná stezka. Je věnována prusko-rakouské válce roku 1866 a zájemce provede po místech, kde 15. července 1866 došlo ke krvavé srážce mezi rakouskou Rothkirchovou brigádou od VIII. armádního sboru a pruskou brigádou generálmajora Malotkiho. Rakušané byli poraženi, nuceni ustoupit a přenechat Tovačov nepříteli.

V místě bojů se do dnešní doby dochovalo 8 pomníků a křížů. O ně pečuje město Tovačov ve spolupráci s Komitétem pro udržování památek z války roku 1866. Oběma těmito institucemi jsou také pravidelně každým rokem o výročí bitvy pořádány vycházky po bojišti, na kterých jsou účastníci seznamováni s historií této války. Obdobné zaměření mívají i rozsáhlejší akce, pořádané v delších časových odstupech, které jsou doprovázeny bitevními ukázkami vojáků v dobových uniformách.

Aby se turisté mohli kdykoli informovat o událostech roku 1866, rozhodlo se město Tovačov vybudovat naučnou

stezku, která má celkem sedm zastávek a návštěvníka provede nejzajímavějšími částmi bojiště. Naučná stezka začíná před zámek a odtud se rozbíhá do dvou směrů. Jedna její větev vede k autobusovému nádraží a bývalému mlýnu, kde je informační tabule umístěna u kříže věnovaného padlému rakouskému důstojníkovi. Odtud pokračuje po hrázi Skašovského rybníka až k pomníku na hrobě neznámého rakouského vojáka. Druhá větev naučné stezky prochází celým městem po hlavní ulici ve směru na Dub nad Moravou. U posledního domu, po pravé straně Olomoucké ulice, je umístěna další informační tabule u kříže na hrobě rakouského vojáka. Stezka pokračuje daným směrem až k ústřednímu pomníku bojiště, který je věnován padlým rakouským vojákům. Zde bude vybudováno i částečně kryté odpočinkové místo. Zbývající dvě zastávky jsou v polích západně od silnice. První z nich se nachází u památky u tzv. Bezedného dolu, druhá u mohyly pruského podplukovníka Behra.

Naučnou stezku financovalo Ministerstvo pro místní rozvoj za spoluúčasti města Tovačova. Zhotovila ji firma Urbania, s r.o. Kompletní textové a obrazové podkla-

dy pro jednotlivé informační tabule zpracoval Komitét pro udržování památek z války roku 1866, který je také autorem předlohy pro vydání doprovodné informační brožury a mapového průvodce. Naučná stezka bude slavnostně otevřena při zahájení zámecké sezóny 30. března 2013, neboť právě na zámku bude válečným událostem věnována jedna expozice.

Podobné naučné stezky věnované prusko-rakouské válce roku 1866 byly v uplynulých letech vybudovány na všech bojištích tohoto konfliktu na území východních Čech, např. u Trutnova, Jičína, Náchoda, České Skalice a Hradce Králové. Tovačovská naučná stezka je však v tomto směru výjimečná, neboť je první naučnou stezkou věnovanou válečným událostem roku 1866 na území Moravy.“

Jiří Synek, Jiří Jemelka

Není závislost jako závislost

Hrdě se hlásím do skupiny čtenářských nadšenců, milovníků krásných knih zv. „bibliofilů“ a nebráním se ani hovorovému, byť lehce hanlivému výrazu „knihomol“. Navíc jsem měla to štěstí, že díky mému zaměstnání mám stále přísun této „duševní potraviny“ a velmi ráda se o ni dělím s dalšími stejně poznamenanými jedinci. Každý příznivce dobrého čtení zná abstinenci příznaky, kdy není po ruce knížka. A tehdy jsou mnozí schopni vyvinout nemalé úsilí, aby tento „problém“ co nejdříve vyřešili. V případě, že zásoby z vlastní knihovny již nenabídnou žádnou nepřčtenou či zapomenutou knihu a ty ostatní jsou stále v živé paměti, tak nastupuje další varianta – jít s prosíkem k příbuzným a známým. Pokud selže

i tato možnost, tak někteří nedočkaví čtenáři při nákupu v obchodních centrech s nadšením sobě vlastním navštíví oddělení s knihami a koupí si některý lákavý titul, aby tak překlenuli dobu, než si budou moci v knihovně doplnit zásoby. Jsou i jiné „nouzové“ varianty, jednou z nich je např. četba starých novin a časopisů. Dnešní mládež je nad takové slabošské stavy povznesena a navíc moc dobrovolných čtenářů mezi nimi není, což je ale vcelku pochopitelné. Vzhledem k širokému výběru možností využití volného času se k pravidelnému čtení uchyluje jen malé procento mládeže a navíc část z nich volí pokrokovější metodu vstřebávání informací, kdy listy knihy vymění za monitor počítače nebo tzv. čtečku. Tento trend elektronických knih má

bezesporu skvělou budoucnost, ale nám, odchovancům klasického čtení, sebedokonalejší technika nenahradí „kouzlo“ při čtení klasické tištěné knihy. Na druhé straně je však nesmírně důležitá při záchraně starých a vzácných rukopisů a tisků, které si díky moderním technologiím můžeme prohlédnout a příp. přečíst. Ne každý však patří k příznivcům čtení... Jsou lidé, kteří považují chvíle strávené s knihou za ztrátu času a její nákup za vyhozené peníze. Když se jim někdy dostane do rukou reklamní leták s nabídkou zajímavého čtení, tak při pohledu na ceny se jim orosí čelo a představí si, jaké jiné potěšení by si mohli za tyto peníze dopřát. Ale přesto jsou schopni utratit týdně nemalou částku za bulvární plátky, které svými „atraktivními a zaruče-

nými zprávami“ patří mezi nejprodávější tiskoviny. Avšak jejich aktuální životnost lze přirovnat k životu dospělé jepice, což je 1 – 3 dny a pak končí bulvár ve sběru a jepice v hmyzím nebi. Hodnotná kniha však může oslovovat své čtenáře i napříč staletími. Je pravda, že cena knih není zanedbatelná, ale cenová politika zasáhla všechny oblasti ekonomiky a s tím se, bohužel, musíme smířit. Proto jsou zájemcům o čtení k dispozici knihovny, kde mají za jednorázový roční poplatek většinou velmi slušnou nabídku literatury všeho druhu a nevyužit tuto možnost je velká chyba. Navíc jsou téměř v každé obci a městě, takže si každý potencionální čtenář může vybrat, kterou knihovnu se rozhodne navštěvovat.

I v dnešní době má čtení svou nezastupitelnou úlohu, je zdrojem poučení i zábavy, rozšiřuje naše vědomosti, nutí nás k zamyšlení, zkrátka je skvělou relaxační metodou. Nabídka je nesmírně různorodá a v posledních letech kromě běžných žánrů vychází i velké množství životních příběhů, o které je mezi čtenáři velký zájem. Někteří autoři většinou nemají v úmyslu se zařadit mezi spisovatelskou obec, pouze se chtějí jednorázově podělit o své zážitky a zkušenosti s ostatními čtenáři. Bohužel, většinou je to neveselé vyprávění o problematických mezilidských vztazích, které si každý z nás více či méně zažil na vlastní kůži. A mimo jiné je to právě slušnost, porozumění a pokora k životu, kterou hlavní protagonisté těch-

to příběhů postrádají. Potvrzují tím rčení – „Někdo se narodil proto, aby činil lidem sebe šťastnými, a jiný zase proto, aby jim otravoval život“. Nemusím připomínat, jak je většina věcí v životě pomíjivých a nepodstatných a všichni jsme poznali, jak dokáže pouhý okamžik v lidském životě všechno změnit...

Velice bych si přála, aby nás slušných a pozitivně naladěných lidíček bylo co nejvíce, a jsem ráda, že se s mnohými z nich pravidelně setkávám v tovačovské knihovně.

Příjemně prožité vánoční svátky a do nového roku pevně zdraví, štěstí a spokojenost přeje knihovnice Lenka Pazderová

Tovačovský „DONBAS“ ...

Možná, že mnoho našich spoluobčanů neví, že tovačovský „Donbas“ má letos kulaté výročí. Ano je tomu již 60 roků, co se v srpnu 1952 začalo s těžbou na nově vybudovaném pískovišti. Není to tak dlouho, co se sešlo několik Tovačováků a při řeči u piva začali si vyprávět, jak to u nás bylo s těžbou. Nechcete se s nimi také zavzpomínat, nebo se něco dovědět z nedaleké minulosti?

Tovačov je jedno z krásných hanáckých měst, o kterém se nejen zpívá: „Tovačov, Tovačov...“, ale který je znám i svým zámekem a jeho vysokou a štíhlou 96 m vysokou věží. Je také znám i svými rybníky a v neposlední řadě i tovačovským šterkopískem. Rybníky v dávné minulosti byly zdrojem pohádkových příjmů pro pány nejen z Cimburka, ale hlavně za panství pánů z Pernštejnů. Rybníky byly později vysoušeny, přeměněny na zemědělskou půdu, ale v padesátých letech minulého století se začaly znovu budovat. Na jednom z těch dávných rybníků, „Skašovském“, vznikl i nový závod na těžení a zpracování šterkopísku. Stavebnictví a písek patří k sobě od pradávna. Pro stavby se používal nejprve písek kopaný. Téměř každá dědina měla svůj hliník a dodnes mnohá místa se také hliníkem nazývají. Pro betonářské potřeby v minulém století bylo potřeba šterk a ten se na tovačovském katastru bagroval jak na řece Moravě, tak i na řece Bečvě. Starší pamětníci si pamatují bagry v „Rozhrdlí“, na Bečvě u „Sarkandra“, nebo na Moravě před mostem přes řeku Moravu. Natěžený písek se dále již neupravoval a rozvážel povozy nebo auty na potřebná staveniště. Ve Skašově začal s těžbou pan Emil Majar na svých pozemcích, později o kousek dál i pan Vrána. Největšími odběrateli se stali

stavitelé z Prostějova, ti ohodnotili vysokou kvalitu tohoto stavebního materiálu. Převázcem se jim stal koňský povozník z Prostějova, který jim denně přivážel až 10 povozů šterkopísku. Když pak později pan Majar zjistil, že se pod úrovní vodní hladiny nachází ještě kvalitnější materiál, objednal u kováře v Babicích u Uherského Hradiště pana Valenty malý bagr. Bylo to v roce 1928 a byl prý to jeden z prvních bagrů té doby.

Ze všech těchto vytěžených lokalit se staly rybníky a byla to krásná kluziště, když vodní plochy zamrzly. Tovačovská mládež nejen před druhou světovou válkou, ale hlavně v průběhu jejího trvání sem chodila bruslit a užívat zimních radovánek.

Když pak v padesátých letech minulého století dochází k nárůstu ve stavebnictví, byla nutná i modernizace těžby šterkopísku. V pamětní knize města Tovačova je zmínka na straně 353, že 10. září 1951 je v zámku zřízena závodní kuchyně, která je vedena Průmyslovým stavebním podnikem v Prostějově, který těží písek ve „Skašově“. V té době byl poslán do Tovačova jeden člen „písařské rodiny Ketnerů“, asi Jan, s úkolem zjistit možnosti dodávání velkého množství šterkopísku na výstavbu Nové Huti v Ostravě. Podmínkou bylo, aby ložisko obsahovalo nejméně 3,000.000 kubíků. Podmínka byla splněna a projekt na vybudování průmyslového těžení a úpravy šterkopísku se stal skutečností.

Do stavby byly zapojeny TRANSPORTA CHRUDIM - konstrukce pásů

GUMÁRNA PŮCHOV - gumové pásy (kurty)

OSTROJ OPAVA - lehké konstrukce (Prunery) a důlní ploché stanice

STROJÍRNY KOLÍN – třídiče
VALENTA BABICE – bagry V-50
STŘEDISKO TĚŽKÝCH STROJŮ – pro skrývku

Byla dále vybudována drážní vlečka a most přes mlýnský náhon. S pracemi bylo započato v říjnu 1951. S terénní úpravou pro stavbu se započalo a začal i svoz konstrukcí a stavebního materiálu. Vedoucím stavby byl pověřen Ing. Fremel z Ostravy, strojní dozor měli ing. Pruner a Michálek. Při výstavbě získalo zaměstnání mnoho občanů nejen z Tovačova, ale z celého okolí. Dojelo i mnoho brigádníků a „svazáci“ si vzali tuto stavbu jako za svoji. Jeden brigádník dokonce vytloukal a rovnal hřebíky k dalšímu použití.

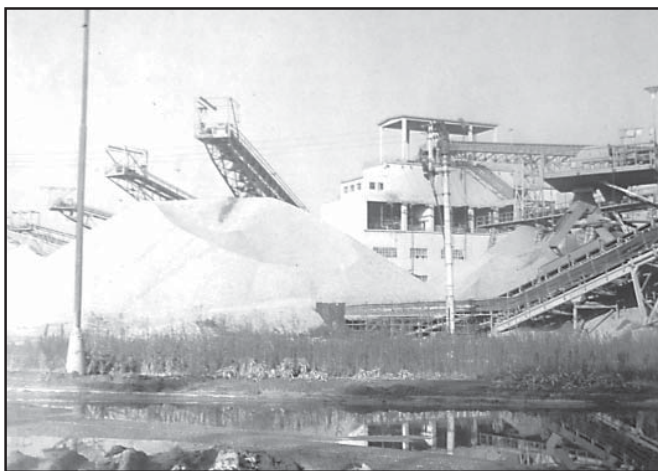
S těžbou se započalo v srpnu 1952 dvěma bagry V 50 na pásovou přepravu. Jelikož pračky a ani třídiče neplnily svůj účel, byla surovina tříděná jen na dvě frakce. Vytříděná surovina se kladla na vagony (10 kubíků na vagón) a denně se kladlo až 100 vagonů. Těžba pomoci bagrů V 50 nestačila poptávce, byla proto firma VALENTA BABICE požádána o postavení většího bagru. Úkolu se ujal zaměstnanec jejich firmy ing. Varmuža a z jeho projektu vzešel nový typ bagr V 100

s obsahem korečku 270 litrů. Do výroby byl zařazen ještě v roce 1953. I tento bagr vytěžený materiál sypal na transportní pás. Když se pak jezero zvětšilo, přešlo se na lodní dopravu. K bagrům byly přistavovány lodě na 50 kubíků a tahal je zprvu nevyhovující člun. Ke zlepšení došlo, když byl zakoupen remorkér „Orlík“, postavený v loděnicích a který také odpovídal lodním předpisům. Lodě měly upravené dno k vysypání materiálu, které se však po vysypání muselo uzavírat ručně. Byl to zdroj velmi častých úrazů. Když pak po čase „padesátky“ dosloužily, byl dán do provozu nový bagr VB 100 s možností těžít do 12 metrů. Později byla vyrobena válcová lafeta s vodotěsnými komorami a těžila do hloubky 18 metrů. K tomuto bagru byly dodány větší lodě s nosností 200 tun. Jako tažný člun byl u vojáků zakoupen člun „Močál“ sloužící vojákům při stavbě mostů. Motor měl z TATRY 128.

Pod vytěženým prostorem se stále nacházel kvalitní materiál, a tak byl v loděnicích v Komárně objednáán drapákový bagr, který těžil až do hloubky více jak 30 metrů. Když pak bylo na našem katastru původní ložisko vyčerpáno, byla těžba přenesena za řeku Moravu na katastrální území obce Troubky.

Jednou ze zajímavostí tovačovské provozovny je dopravování suroviny z místa těžby na úpravárenské a expediční zařízení. Je to dopravní pás přes řeku Moravu v délce 1,3 km. Kde se vzalo tolik kvalitního šterkopísků na Tovačovsku? Otázka, na kterou nelze jen tak lehce odpovědět. Odborníci se dohadují, že materiál byl naplaven řekou Moravou, druzí však zastávají názor, že šterkopísek sem natlačily ledovce v době ledové, protože obsahuje kamenivo, které se nachází výhradně ve Skandinávských zemích. Krevet červený je prý jenom ve Švédsku.

Nutno ještě připomenout, že přírodní podmínky tohoto území tvoří příznivé prostředí pro řadu rostlin a živočichů. Ekologické a zoologické průzkumy prokázaly výskyt bobra evropského, dále byla zaznamenána přítomnost celkem 18 zvláště chráněných druhů, které jsou zařazeny do kategorie ohrožených druhů. Ornitologický prů-

zkum prokázal přítomnost 71 druhů ptáků (např. bukáček malý, rybák obecný, ledňáček říční, žluna šedá, tuhyk obecný, atd.). Dle ichtyologického průzkumu je v rybářském revíru Tovačovská jezera evidován výskyt 32 druhů ryb. K nejznámějším patří kapr, karas, cejn, amur, tolstolobik, jelec, štika, candát, okoun a také sumec. Převažujícími dřevinami jsou zde dub, jasan, olše, lípa, osika, jilm. Nedaleko jezer se nachází národní přírodní rezervace Zástudánčí.

Pro vzpomínku zaznamenal Bohumil Venclik a Antonín Indrák.

Rackové mořských útesů se objevili v Tovačově

Na Hradeckém rybníku v Tovačově se v těchto dnech objevili dva rackové tříprstí. Jde o středně velké mořské ptáky, kteří žijí na strmých skalních útesech kolem mořského pobřeží a na skalnatých ostrovech Severního moře.

Racek tříprstý je stejně velký jako náš racek chechtavý. Je převážně bílý s šedým hřbetem a křídly, která mají výrazné tmavé konce. Má tmavé nohy a žlutý zobák. Přes zimu se u něho objevuje výrazný tmavý pruh za okem. Mladí ptáci mají tmavý konec ocasu, tmavý zobák, výrazné černé opeření na křídlech a na krku, dva tmavé pruhy na hlavě. Mladí ptáci jsou velmi podobní mladým rackům malým.

Pouze velmi výjimečně se tyto mořští ptáci objevují ve střední Evropě. V České republice objevují nepravidelně a poměrně vzácně. Ornitologové evidují asi 120 výskytů tohoto druhu za posledních 150 let. V posledních 20 letech se vyskytl v Tovačově asi 10 krát. Každé jejich pozorování ve vnitrozemí považují ornitologové za velmi významné a jedinečné.

Letošní výskyt dvou mladých racků tříprstých na střední Moravě je pravděpodobně spojen s rozsáhlou invazí tohoto druhu do střední Evropy. Jednatel Faunistické komi-

se ČSO Jiří Šírek to komentoval slovy. „Čekal jsem, že se letos u nás objeví, protože na polském pobřeží byl zjištěn rekordní výskyt 106 kusů racků tříprstých, jednotliví ptáci byli navíc pozorováni i v Rakousku a kolem 10 kusů je v Maďarsku.“

Rackové tříprstí loví především malé druhy ryb, korýše, hmyz nebo červy, často doprovázejí velké rybářské lodě a za nimi na hladině sbírají zbytky ulovených ryb. Někdy okrádají menší druhy vodních ptáků o ulovenou kořist. V Tovačově loví drobné rybky, které zůstaly v tůních po výlovu rybníků.

Ornitologové z Moravského ornitologického spolku předpokládají, že se zde zdrží pouze několik dní a pak opět odletí zpět k mořskému pobřeží. Pokud je chcete vidět, tak můžete zkusit štěstí v Tovačově na Hradeckém rybníku nebo se podívejte na Videokanal MOS: <http://www.mos-cso.cz/cz/>.

V sobotu 10. listopadu pořádá Moravský ornitologický spolek ornitologickou exkurzi pro veřejnost na Hradecký rybník v Tovačově a tak ornitologové doufají, že zde uvidí i racky tříprsté.

Jiří Šafránek

Foto: Jiří Šafránek a Adolf Goebel.

Sport

Z hasičského notesu 2012

Než začneme popisovat první stránky notesu a diářů s letopočtem 2013, ohlédneme se za rokem 2012. Jaký to byl rok pro tovačovské hasiče?

Hasiči se ve volném čase také věnují sportovním aktivitám, dokládá to soutěž ve florbalu, která se uskutečnila 3. března 2012 v Brodku u Přerova. Této okrskové soutěže se účastnily všechny sbory Okrsku č. 6. Kojetín – Tovačov, Oplocany, Kojetín a Brodek u Přerova. A jak soutěž skončila pro tovačovské hasiče? V kategorii dospělí a mladší žáci na prvním místě, v kategorii starší žáci obsadili místo druhé.

Sobota 7. dubna 2012 v Tovačově patřila hasičům. V prostorách zámeckého areálu se uskutečnil již čtvrtý ročník hasičského sportu - Železný hasič, který pořádá SDH Tovačov ve spolupráci s HZS ÚO Přerov a městem Tovačov.

Soutěžící stejně jako v předchozích letech absolvovali různé překážky v zámeckém parku a závěrem je čekal výstup do zámecské věže. Vše absolvovali s dýchací technikou.

Návštěvníci, kteří přišli do zámeckého parku, mohli nejenom podpořit soutěžící, ale také si prohlédnout hasičskou techniku, či vyzkoušet své dovednosti na lanové dráze.

A jak vše dopadlo? Na prvním místě se umístil Jan Haderka (SDH Hulín s dosaženým časem 1:42,03), místo druhé obsadil Michal Zábojník (SDH Velký Ořechov, 1:43,18) a na místě třetím se umístil Pavel Řezníček (SDH Velký Ořechov, 1:43,27).

A jak se umístili tovačovští hasiči? Na dvadnáctém místě se umístil s časem 2:07,25 Ivo Kolda a na místě čtyřicátém s časem 3:05,24 Marek Tomášek.

Ve stejný den 7. dubna 2012 se ve sportovní hale také uskutečnil již třináctý ročník Hasičských piškvorek. Akci uspořádala Moravská hasičská jednota OV Přerov spolu s městem Tovačov. Stejně jako v předchozích letech bylo připraveno mnoho disciplín, které prověřily dovednost mladých hasičů.

A jak vše nakonec dopadlo pro tovačovské hasiče? V kategorii mladší i starší žáci obsadili místo čtvrté.

Koncem měsíce dubna proběhly také tradiční hasičské pouti k oslavě patrona všech hasičů – sv. Floriána. 21. dubna 2012 se uskutečnila již 5. hanácká hasičská pout

v Dubu nad Moravou a 28. dubna 2012 již 19. hasičská pouť na Svatém Hostýně.

To, že se dokážou hasiči bavit a umí pobavit i ostatní, předvedli 30. května 2012 v Domově pro seniory při již tradičním Kácení máje. Pro pobavení návštěvníků předvedli malý zásah dobovou koňskou stříkačkou.

16. červen 2012 patřil opět hasičům, v Oplocanech se konal první ročník netradičního závodu v hasičském sportu s názvem Oplockej kopeček a následně se konala oslava 120 let od založení SDH Dub nad Moravou.

Stejně jako v předchozích letech se na začátku prázdnin podíleli hasiči společně s Klubem dětí a mládeže Tovačov, o. s., na přípravě dětského odpoledne – Těšíme se na prázdniny, které se konalo 23. června 2012. Tato akce se v letošním roce konala na fotbalovém hřišti v areálu Pod Břízami. Hasiči předvedli své umění. Na děti čekala lanová dráha, provazový žebřík, ukázka hasičského zásahu a jízda na člunu po rybníku Kolečko. Všichni si také mohli prohlédnout vystavenou hasičskou techniku. Závěr patřil pění, kterou děti netrpělivě očekávaly. Na své si přišli mladí i ti odrostlejší.

Dne 30. června 2012 se uskutečnila také hasičská svatba.

Dne 4. srpna 2012 se hasiči účastnili slavnostního otevření hasičského cvičiště v Lobodících.

Toliko stručný výčet vybraných událostí, které proběhly v tomto roce. Lze připomenout, že členové zásahové jednotky také provádějí asistenci na všech kulturních

akcích, které se v Tovačově konají - začínaje plesy, akcemi na zámku, jako jsou pálení čarodějnic, noční prohlídky zámku, a konče asistencí při výlovu Hradeckého rybníka.

Mimo těchto událostí nelze nezapomenout na hlavní úkoly, kterými bylo bezpočet zásahů, cvičení, soutěží a každodenní práce při údržbě techniky a výstroje.

Na závěr mi dovolu, abych v zastoupení SDH Tovačov Vám všem popřál příjemné prožití svátků vánočních, do roku 2013 hodně zdraví, štěstí a pohody, aby v rodinách panoval klid a spokojenost a hlavně, aby se nám všem vyhnuly živelné a jiné pohromy.

Mgr. Antonín Havlin

Rotopedtours a Pěškotours

Národní síť podpory zdraví spolu s nadací Táni Kuchařové organizovala v měsíci říjnu celorepublikovou akci Rotopedtours, pěškotours 2012.

Této akce se účastnil i tovačovský klub seniorů. Zapojilo se 23 členů ve věku 61 – 67 roků. Najeli jsme 2.064 km a našlapali 911 km. Nejvíce kilometrů najela Ludmila Klimešová – 438 km, a nejvíce kilometrů našlapala Jaruška Svobodová – 157.

Všechny kilometry z celé republiky se sečtou. V loňském roce se podařilo objet/obejít kolem celého světa. Jak to do-

padlo letos, si můžete zjistit na webových stránkách www.nspz.cz.

Zdenka Dopitová

Pozn. red. Po uzávěrce byl redakční radě doručen diplom s podpisem Táni Kuchařové. Tovačovský klub seniorů se umístil se svými ujetými a našlapanými 2 975 700 metry na 1. místě v Olomouckém kraji. V celorepublikovém měřítku se soutěže zúčastnilo celkem 63 seniorských kolektivů.

K úspěchu srdečně gratulujeme.

Sportovní hala „třicetiletá“...

Nejprve pár řádků pro mladší spoluobčany – v polovině sedmdesátých let jsme ve značně zchátralé sokolovně (otevřené v roce 1912) cvičili ženy a muži jen nácvik prostných na Spartakiádu v roce 1970 a 1975. V těchto letech se již uvažovalo o nové sportovní nemovitosti, neboť Tovačov byl střediskovou obcí.

Před rokem 1989 „strana a vláda“ přidělovala obcím peníze mimo jiné také na tak zvané akce „Z“ zvelebení. I tovačovská sportovní hala byla takto postavena. Občané si dávali individuální závazky k vybudování nemovitosti. Složky sdružené v tehdejší Národní frontě – požárníci, zahrádkáři, myslivci, rybáři, sportovci a další, se společně zavázali, kolik brigádnických hodin na takové akci odpracují. Není žádným tajemstvím, že někdo odpracoval všechny brigádnické hodiny zdarma, někteří zase dostávali za brigádu peníze, ale to nebylo a není důležité. Význam akce byl splněn, něco pro obec udělat, což se nakonec podařilo.

Na tovačovské hody v září 1982 byla víceúčelová sportovní hala slavnostně otevřena. Již před otevřením jsme jako funkcionáři TJ Sokol meditovali, zda sportovní halu převzít do trvalého užívání, nebo se postavíme na úroveň ostatních občanských sdružení. Možná si položíte otázku, proč jsme tento sportovní stánek nechtěli. Již tehdy nebyla dána záruka, kdo uhradí roční finanční schodek.

Po různých jednáních, nakonec OV ČSTV v Přerově přislíbil, že první rok a možná i další přispěje k rozvoji tělovýchovy ve městě a tím uhradí vzniklý schodek.

Od 1. listopadu 1982 TJ tuto nemovitost převzala a najednou všichni chtěli cvičit, pořádat akce. Nebyl domovník/ce/, nebyl dokončen byt, zima před dveřmi a nebylo jak zvedat popelnice, bylo potřeba vypracovat provozní řád, nebylo instalováno žádné nářadí, pódiu bylo obaleno jutovinou, nad pódiem nebyl dřevěný obklad apod. Vše se řešilo za pochodu. Mnoho funkcionářů města i složek Národní fronty i občanů bylo přesvědčeno, že když hala byla za jejich pomoci postavena, mají oprávnění do všeho mluvit. Jakmile se TJ stala vlastníkem nemovitosti, na základě zákona „trvalého uživatele“ jsme se museli osamostatnit a vzít odpovědnost za celý provoz i financování na sebe. Nebyly to lehké začátky .....ach to bylo řečí!

Již první rok vykazovala sportovní hala schodek 17 tisíc. Roky plynuly a TJ investovala do nemovitosti, zejména do vnitřního vybavení nemalé peníze. Přijala do pracovního poměru první správcovou

Alenu Herzogovou, druhou Danu Prášilovou, teď již třetí Elenu Kristinkovou. Ve funkci vedoucích se již vystříдалo pět vedoucích z řad funkcionářů TJ. Za ta léta topilo pod kotlem několik topičů. Od roku 1983 do 1990 byly příjmy 1 065,2 - vydání 1 150,0 mil. s průměrným schodkem 11 tisíc ročně, což s roční dotací od ČSTV mohla TJ tento schodek ze své pokladny bez problémů uhradit.

Po roce 1990 přešla společnost na tržní hospodářství a TJ začala mít problémy s úhradou schodku. Po demolici sokolovny zůstala přístavba bytu sokolníka s jedním patrem klubovny a TJ měla pro rok 1990 přislíbeny od ČSTV peníze na přestavění budovy jako penzion. Vše následně padlo, i když jsme budovu ještě za 40 tisíc omítli. Komerční banka se dynamicky rozvíjela, hledala pro své expozitury vhodné budovy a pozemky, a TJ tuto nemovitost KB i s pozemkem velice ráda prodala, čímž jsme doslova přežili první léta tržního hospodářství, byť nám z těch peněz zůstala k dnešnímu dni jedna třetina.

Ovšem během dalších pěti let bylo zřejmé, že při zvyšování cen nejsme ani při zvýšení nájmu schopni schodek z provozu eliminovat, pokud doslova nechceme TJ finančně zruinovat.

Byť byla TJ stále vlastníkem, bylo nutno trvalé užívání zrušit a předat státu, který prostřednictvím min. financí předal sportovní halu okresnímu úřadu a tento následně v roce 1997 předal bezúplatně sportovní halu městu Tovačov, které je k dnešnímu dni jejím vlastníkem. Ovšem právní předání trvalo dva roky a v tomto čase jsme připravovali různé návrhy, jak dál se sportovní halou. V roce 1995 dosáhl schodek 172 tisíc, který jsme uhradili s vlastní pokladnou a s dotace od ČSTV.

První smlouva mezi vlastníkem městem a TJ jako nájemcem byla uzavřena pro rok 1998, kde se TJ zavázala, že bude provádět vnitřní údržbu a zajistí v hale topení, úhradu elektřiny, vody, mzdy, odpady, všechny revize s provozem související apod. Město stanovilo TJ nájem 70 tisíc korun. Větší stavební úpravy se zavázal pronajímatel hradit z rozpočtu města a souhlasil, že při prokázaném schodku bude město na provoz přispívat, což splnilo a TJ obdržela dotaci 60 tisíc.

Od roku 2000 byla smlouva změněna s tím, že TJ nehradí městu nájem a pronajímatel hradí prokázaný schodek do výše 200 tisíc. Vždy k 30.11. předkládá TJ městu příjmy a vydání z provozu sportovní haly. Od r. 2000 dosahoval schodek i přes tržbu za pronájem

prostor od ZŠ, SŠŘ, pořádaných sportovních a společenských akcí vždy kolem 130 - 150 tisíc korun, který byl hrazen z pokladny TJ a obdržených dotací.

Účelem tohoto příspěvku není sdělit výdaje a příjmy za třicet let provozu sport. haly – ale jen ten poslední v roce 2011: výdaje hrazené TJ - drobná údržba, vodné+stočné, odpady, elektřina, služby, revize 182,5 tis., mzdy a dohody o provedení práce 198,0 tis. výdaje celkem 381,9 tis., přímé dotace od města na provoz sport. haly 300,0 tis., příjmy: nájmy, oddílové příspěvky od členů TJ 102,0 tis. Do výdajů nejsou započítány náklady na udržování majetku TJ, který je trvale umístěn nebo zabudován v nemovitosti. Jsem přesvědčen, že tak nízké roční náklady na provoz sportovní nemovitosti, v objemu návštěvnosti a sportovního využití, jednoznačně dávají dobrou známku v hospodaření TJ Sokol.

Mohu odpovědně prohlásit, že sportovní stánky kdekoli jsou ztratové, a musí být dotovány „obcí“ nebo majetnými spoluobčany. TJ Sokol má s vlastníkem městem Tovačov transparentní a výborné vztahy, ať se již jedná o dotace, údržbu, časové využívání provozu tohoto společensko-sportovního stánku. Základní škole a Střední škole řezbářské poskytuje TJ podle jejich potřeby cvičební hodiny k výuce tělesné výchovy, vztahy jsou velice korektní a snažíme se vyhovět jejich požadavkům.

Na téma sponzorství sportu v našem městě bych mohl napsat další článek, ale jsem přesvědčen, že takové možnosti, jaké měl Tovačov od padesátých let min. stol. s rozvojem industrializace výroby stavebnictví – největší těžba šterkopisků ve střední Evropě, největší Prefa v ČSSR, výroba mostních prefabrikátů, zemědělská výroba a další drobné provozy, dávaly úžasné možnosti pomoci s rozvojem kultury a sportu v Tovačově. V dnešní i v předchozí době byla škoda, že vedoucí pracovníci /dnes manažéři/ shora uvedených výrobních podniků nebydlí ve městě.

Mnohdy bývá diskutována otázka – je-li sportovní hala využívána? Týden nejde natáhnout a denní hodiny také ne. V pondělí až pátek od října do dubna využívá sportovní halu Základní škola a Školní sportovní klub, dále Střední škola řezbářská do 15.00 hodin, a poté nastupují do cvičení žáci, žačky včetně dorostenek, žen, rodiče s dětmi odboru SPV. Večerní čas využívají dospělí, jak muži, tak i ženy, kopané, volejbalu, florbalu a další pohybové aktivity. V příslušném celoročném trénují členové odd. stolního tenisu, jejichž tři družstva hrají o sobotách a nedělích Okresní a Krajskou soutěž – předsedou oddílu je Pavel Polčák. Od podzimu trénují v hale družstva odd. kopané a odd. badmintonu. V neděli dopoledne v zimních měsících využívá hlavní sál odd. tenisu – dorostenci, střední věk i senioři. V klubovně se již druhý rok zabydlel rozvíjející se šachový odd. pod vedením Jiřího Čaly. Na balkoně trénují lukostřelci střelící v Oblastní soutěži. Prostory sportovní haly jsou volné jen v neděli odpoledne, byť jsou sporadicky využívány k přípravným nácvikům pohybových skladeb. Tento čas nechceme využívat, neboť i byt domovnice vyžaduje nedělní klid a hlavně, kdo by hradil nedělní služby.

Ovšem nelze přehlédnout, že sportovní hala byla postavena i k společenskému využívání – taneční zábavy, diskotéky, plesy, sportovní soutěže – turnaje, rodinná výročí, různé prodeje zboží všeho druhu, včetně voleb do všech stupňů samosprávy.

Mnohdy, byť nerad, musím sportovní spolky, soukromníky i firemní akce z oblasti Tovačovska odmítat – zejména od listopadu do března, neboť není časový prostor k pronájmu. Jediné, co nám občané vytýkají, jsou hlučné diskotéky nejen hudby v sále, ale i chování „zlaté mládeže“ kolem budovy i ve městě.

Když si uvědomíme, že za třicet let provozu tohoto stánku bylo stovky tanečních zábav, diskoték, kulturních akcí, rodinných oslav

a sportovních turnajů, byť již zapomenuty, nelze nepřipomenout, že sportovní hala dala a dává občanům sportovní a tělovýchovné využití již několikáté generaci. My, dnes již sedmdesátníci, jsme začali v hale cvičit nejen prostoná, ale i dokonce na náradí. V dobách nácíku skladeb na tzv. spartakiády cvičily v hale celoročně desítky dětí základní školy, dále dorostenky i mladší ženy, rodiče s dětmi, až třicet žen a patnáct mužů. Také jsou to již jen vzpomínky. Ale trvale a nezapomenutelně se do sportovního využití sportovní haly zapsaly ženy, dříve v odboru ZRTV, dnes SPV. Mladší a starší žačky, rodiče s dětmi, dorostenky, ženy i muži jsou v dnešní době v pohybových skladebách jedni z nejlepších v České republice, což je vynikající reprezentace nejen TJ Sokol, ale i města Tovačov.

Dovoluji si připomenout ženskou složku a její obětavé cvičitelky, jako byla Boža Novotná, Jarka Dočkalová /dnes se na nás dívají s obláčkem/, jedna z prvních cvičitelek dívek Katka Olejníčková (prov. Kosková), Olga Polzerová, ženy vedla Majka Sedláčková (prov. Lalinská), Jarka Klimešová, zdravotní tělovýchovu předčivovala Boža Kohnová a Zdenka Dopitová, přišly další cvičitelky Lenka Pavlíková (prov. Chovancová), Michaela Štulpová, Lenka Dohnalová, rodiče s dětmi cvičily Hana Skřepková a Miroslava Malátková, dále Marcela Coufalíková, Markéta Dostálová (prov. Hajduková), Lenka Nováková, Kateřina Doleželová (prov. Hrubá), Jana Hošková, Jarmila Kyasová, Gabriela Peřinová, a nebudu dalek od pravdy, že současné cvičitelky Ivanka Klemešová (prov. Smolková), Ivanka Zavadišlová a Hana Cetkovská se řadí mezi naši cvičitelkou špičku. Nelze zapomenout na nejmladší současnou cvičitelku Martinu Kyasovou. Značné zkušenosti s vedením odboru SPV má Milan Blaho, jako předseda velící odboru již víc jak dvacet let.

A teď si vážený čtenáři představ, že TJ nemá jen sportovní halu, ale vlastní za 11 milionů nemovitěho majetku – bez sportovní haly /její inventární majetek je 30 mil/ areály hřiště kopané a jachtingu, sokolskou zahradu s tenisovým kurtem a saunou, která je jedna z nejlepších v širokém okolí, tyto nemovitosti potřebují peníze k celoročnímu provozu a udržování. Hřiště miniaturgolfu u sauny jsme pronajali samostatnému občanskému sdružení Klubu dráhového golfu Tovačov.

Možná by se slušelo připomenout, co se v součinnosti s dnešním vlastníkem městem v hale zlepšilo. V hlavním sále byly látkové závěsy nahrazeny skládacími dveřmi mezi malým sálem. Balkon se opatřil závěsem se sítí. Nad pódiem byla stěna pokryta dřevěným obkladem včetně pódia. Byla položena dlažba v bufetu, šatny byly opatřeny lavicemi, v šatně vestibulu je komplet nový nábytek. Desetitisíce korun se investovaly do hygienického zařízení, malování a opravy sportovního náradí. Každý rok se o prázdninách brousí a lakují parkety v ceně cca 30 tisíc korun.

Město investovalo do plastových oken v celé budově, vyměnilo okna v hlavním sále, hradilo plynofikaci topení. Donekonečna se opravuje střecha, která má být v příštím roce nová. Když přijdou noví návštěvníci, diví se, že tato nemovitost je v docela v dobrém stavu i po třiceti letech provozu s přihlédnutím k nákladům, které byly do ní investovány.

A to snad mluví za vše. Jaké předsevzetí nebo přání bychom měli této společensko-sportovní „hale“, jak jí všichni nazýváme, dát – osobně jsem přesvědčen, že jsou a v budoucnu budou ještě lepší sportovní stánky, než je ta naše dnešní hala – ale bez dětí, mládeže i dospělých, kteří budou nadšeni tělovýchovou a sportem, jsou takové sportovní stánky bez života.

listopad 2012.

Vlastimil Kohn

místopředseda TJ Sokol

pověřený správou sportovní haly.

Pozvánky

ADVENTNÍ KALENDÁŘ 2012

Přehled kulturních, sportovních a církevních akcí v Tovačově v době adventu

Datum	Čas	Kulturní akce	Místo konání
2. 12.	17.00 hod.	Rozsvěcení vánočního stromu Koncert Pavla Nováka	Náměstí Tovačov
5. 12.	16.00 hod.	Mikulášování MO ČSSD a KRPŠ Tovačov	Náměstí Tovačov
7. 12.	16.00 hod.	Mikulášská nadílka Klub dětí a mládeže	Klubovna pro děti a mládež
9. 12.	16.00 hod.	Vánoční koncert Přerovského komorního orchestru, PKO	kostel sv. Václava
11. 12.	14.30 hod.	Vánoční koncert ZUŠ Tovačov	Klub seniorů Tovačov
14. 12.	8 – 16 hod.	Prodejní a prezentační výstava prací žáků SŠ řezbářské	SŠ řezbářská, Tovačov
15. 12.	8 – 13 hod.	Tovačov	
15. 12.	10 – 17 hod.	Vánoce na zámku	zámek Tovačov
16. 12.		Tovačovský zámek o.p.s., Město Tovačov	
18. 12.	16.00 hod.	Vánoční koncert ZUŠ Tovačov	ZUŠ Tovačov, koncertní sál
23. 12.	16.00 hod.	Zpíváme Rockoledy se Svatým Plukem	Město Tovačov nádvoří zámku Tovačov

Datum	Čas	Sportovní akce	Místo konání
30. 12.	8.00 hod.	Turnaj mužů v sálové kopané TJ Sokol Tovačov	sportovní hala Tovačov

Bohoslužby ve farním kostele sv. Václava v Tovačově			
24. 12.	22.00 hod.	Půlnoční mše svatá	kostel sv. Václava
25. 12.	08.30 hod.	Slavnost Narození Páně	kostel sv. Václava
26. 12.	08.30 hod.	Svátek svatého Štěpána	kostel sv. Václava
01. 01.	08.30 hod.	Novoroční mše svatá	kostel sv. Václava

Zpíváme koledy trošku jinak a v jiném čase

V letošním roce jsme pro veřejnost připravili vystoupení pěveckého sboru Svatý Pluk, který zazpívá na nádvoří zámku v sobotu 23. prosince 2012 od 16 hodin své rockově upravené koledy (tradiční termín zpívání koled na Štědrý den bylo nutné z technických důvodů takto přesunout).

Svatý Pluk byl založen ze studentské iniciativy na Gymnáziu Uherské Hradiště v roce 1995. Jejich sbormistr Jan Gajdošík, zvaný „Otec Pluku“, vede v současné době asi čtyřicetiletý soubor, jehož repertoár čítá přes 170 rockových hitů z šedesátých a sedmdesátých let. Sbor má na svém kontě několik vydaných CD s písněmi kapel Rolling Stones, The Beatles, Led Zeppelin, Pink Floyd nebo Deep Purple. Poslední zmíněné kapele dělal Svatý Pluk v roce 2006 na koncertech v Brně a Liberci jediné „předskokany“.

Rockové koledy představil Svatý Pluk poprvé posluchačům na koncertě Australské Vánoce v roce 2003. Nově vydané CD

tehdy pokřtili Hana a Petr Ulrychovi, Jaroslav Hutka a Radim Hladík. „Rockové“ úpravy koled jsou specialitou sboru, které každoročně předvádí na tzv. rockovém koledování v Uherském Hradišti těsně před Vánocemi, ale vystupují s ním i v jiných městech naší republiky, např. ve Zlíně, v Olomouci, v Praze, v Plzni, v Uherském Brodě a na mnoha dalších místech.

Do Tovačova přijede sbor v 15 – 20 členném složení, a zda zazní jen koledy nebo uslyšíme i nějakou rockovou baladu, se necháme překvapit. Každopádně nebude chybět Jan Gajdošík – „Otec Pluku“, který je velmi energickým, nadšeným a dokonce i zpívajícím sbormistrem. Všem vřele doporučuji, aby si nenechali ujít tento nevšední hudební zážitek.

Kvetazaj

(informace o sboru převzaty z webu www.svatypluk.com, kde naleznete i zvukové záznamy)

Tovačovský zámek.o.p.s.
a Město Tovačov

zvou na
Vánoce na zámku
tentokrát u Pernštejnů

15.-16.12.

sobota:

13.30 vystoupení MŠ Jvaň

14.30 Ateneo

smíšený sbor Univerzity Palackého

prohlídka zámku s hudebním doprovodem Muzičky

neděle:

14.00 vystoupení souboru Hanáček

15.00 sváteční slovo v kapli

15.30 pěvecký sbor při kostelu sv. Václava

prohlídka zámku

Dryvek z rakovnické vánoční hry
v podání zámeckého kroužku

po oba dny od 10.00 - 17.00

vánoční jarmark

výstava soutěže škol

vstupné 50,- Kč

občerstvení zajištěno

www.tovacovskyzamek.cz

Pozvánka na vánoční vystoupení dětí ze Základní umělecké školy v Tovačově

- 11.12. 2012 Vánoční vystoupení pro 1. a 2. tř. ZŠ v 8.45 hodin – sál ZUŠ
Vánoční vystoupení pro MŠ v 10.15 hodin – sál ZUŠ
- 11.12. 2012 Vystoupení v Klubu seniorů v 14.30 hodin
- 13.12. 2012 Vánoční žakovský koncert v 16.00 hodin – sál ZUŠ
- 15.12. 2012 Vánoce na zámku - koledy při prohlídkách zámku
10.00 – 13.00 hodin soubor Fermata
13.00 – 16.00 hodin soubor Muzika
- 18.12. 2012 Vánoce s Muzikou, Muzičkou a komorními soubory
v 16.00 hodin – sál ZUŠ

**Klidné a veselé prožití vánočních svátků
a v roce 2013 jen samé krásné hudební zážitky
přeje všem svým příznivcům kolektiv učitelů ZUŠ v Tovačově.**

2. ŠKOLNÍ PLES

**Žáci, učitelé i ostatní pracovníci a
příznivci tovačovské školy vás zvou na
2. školní ples.**

**Konat se bude 19. ledna 2013
od 20,00 hodin ve sportovní hale.**

Jste všichni vítáni!

Plesová sezóna 2013:

- 19. LEDNA 2013 – ŠKOLNÍ PLES (SPORTOVNÍ HALA)
- 2. ÚNORA 2013 – FARNÍ PLES (HASIČSKÁ ZBROJNICE)
- 9. ÚNORA 2013 – HANÁCKÉ BÁL (SPORTOVNÍ HALA)
- 15. ÚNORA 2013 – SPOLEČENSKÝ VEČER (SPORTOVNÍ HALA)
- 23. ÚNORA 2013 – SPORTOVNÍ PLES (SPORTOVNÍ HALA)
- 24. ÚNORA 2013 – DĚTSKÉ ŠIBŘINKY (SPORTOVNÍ HALA)
- 23. BŘEZNA 2013 – ZÁMECKÝ BÁL (SPORTOVNÍ HALA)

Prázdniny ve školním roce 2012/2013

Vánoční prázdniny: 22.12.2012 – 2.1.2013 (včetně)

Pololetní prázdniny: 1.2.2013

Jarní prázdniny:

11. – 17. února 2013 (okres Prostějov)

18. - 24. února 2013 (okres Přerov)

25. února – 3. března 2013 (okres Kroměříž)

11. - 17. března 2013 (okres Olomouc)

Velikonoční prázdniny: 28. - 29. března 2013

Hlavní prázdniny: 29. června 2012 - 1. září 2013

Tříkrálová sbírka, která je organizovaná Českou katolickou charitou, se pro oblast Přerov uskuteční v sobotu 5. 1. 2013. Za příspěvky všem děkujeme.

Redakční rada Tovačovského Kamelotu pracuje v tomto složení:

Květa Zajícová – odpovědný redaktor, e-mail: kvetazaj@seznam.cz
PhDr. Marta Sedlářová – jazykový korektor
Eva Bouchalová – jazykový korektor
Mgr. Arana Nosálová – redaktor pro kulturu
Mgr. Jitka Pěchová – redaktor, e-mail: jipekamelot@seznam.cz
Petr Kůrka – sportovní redaktor
Alena Skoupilová – redaktor, e-mail mu@tovacov.cz

Uzávěrka dalšího čísla bude 25. 1. 2013, příspěvky můžete zasílat elektronicky na uvedené e-mailové adresy nebo je odevzdat na sekretariátě MěÚ Tovačov nebo vhodit do schránky se štítkem Tovačovský kamelot umístěné v průjezdu radnice. Tovačovský Kamelot zaregistrovaný OÚ pod číslem PR 48 vydává MěÚ Tovačov, Náměstí 12, náklad 350 ks, tisk: Vydavatelství Brázda, Břeclav.

**V sobotu 13. října 2012 bylo do svazku města
Tovačova přivítáno 10 dětí – čtyři děvčata a šest chlapců.**

Robert David

Václav Majer

Eliška Zonová

Marie Čtrtlíková

Marek Čtrtlík

Kryštof Svítek

Katarina Šógorová

Miloš Šógor

Šimon Gálíček

Natálie Gálíčková

**Říjnové vítání občánků
bylo výjimečné. Sešly se
na něm totiž tři páry ro-
dičů, kterým se narodila
dvojčátka. K narození
všech dětí srdečně blaho-
přejeme.**

Panenka

*Copak trápí mou panenku,
že mi nechce spát?
Hvězdičky už svítí venku
na stříbrný sad,
hajej - sen již za chvílenku
bude se ti zdát.*

Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky

Hledali jsme štěstí a našli jsme sebe.

John Lennon

Věci, které v životě skutečně něco znamenají, se nedají koupit.

Pindaros

*Každý **dar**, i sebemenší, je ve skutečnosti veliký, byl-li dán s láskou.*

Martialis

*Jen ty poklady, které jsi **daroval**, budeš stále mít.*

T. Morell

*První velký **dar**, kterým můžeme obdarovat druhé, je jít dobrým příkladem.*

Robert Walser

Co je pro člověka větší štěstí než štěstí někoho obdarovat?

Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky * Myšlenky